

در خواست امام جمعه گلستان

برای حل مشکلات معلمان

بهارستان – خبرنگار اطلاعات: امام جمعه گلستان در جلسه فصلی مدیران آموزش و پرورش این شهرستان، از مسئولین خواست که برای حل مشکل دریافتی معلمان، تلاش و چاره‌اندیشی کنند.

حجت‌الاسلام محمد نورپور گفت: مدیران، باغبانان نظام آموزش جمهوری اسلامی ایران هستند و امیدان آینده این جامعه به عنوان امانت بر دستان آنان رشد و پرورش پیدا می‌کند.

وی با بیان این که در امانت نباید خیانت کرد، گفت: با رویحه جهادی باید برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرایگیری اموادهای دینی تلاش کنیم.

امام جمعه گلستان با اشاره به مشکلات معلمان در حوزه‌های گوناگون، گفت: امروزه معلمان و مدیران با توجه به اوضاع اقتصادی کشور از دریافتی‌های پایین و برخی از دیگر مشکلات رنج می‌برند و مسئولین باید برای رفع این مشکلات تلاش کنند.

تجدیدموفقیت

برای سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غری
ارومیه – خبرنگار اطلاعات: سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان‌غربی برای دومین سال متوالی رتبه نخست پرورش و فناوری کشور از سوی وزارتخانه متبوع را کسب کرد.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی این خبر را اعلام کرد و افزود: یکی از دلایل این موفقیت، انجام فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی در راستای رفع مسائل مبتلا به این صنعت، معدن و تجارت استان بوده است.

جعفرصادق اسکندری اضافه کرد: علاوه بر آن، ایجاد هماهنگی و ارتباط میان واحدهای فنی مهندسی و تشکل‌های مربوطه با بخش صنعت، معدن و تجارت با توجه به زمینه‌ها و رشته‌های تخصصی و حمایت از توسعه شرکت‌های خدماتی فنی مهندسی از سایر اقدامات این اداره برای کسب رتبه برتر کشوری بوده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان آذربایجان‌غربی افزود: این اداره اقدام به راه‌اندازی واحدهای تحقیق و توسعه و برنامه‌ریزی در راستای تقویت واحدهای تحقیق و توسعه تشکیل دفاتر کار آفرینی تخصصی در دانشگاه‌ها کرده و حتی به رتبه نخست کشوری در زمینه تحقیق و توسعه دست یافته است.

وی با اشاره به ارتباط صنعت با دانشگاه به انعقاد قرارداد تحقیقاتی بین دانشگاه‌های استان و واحدهای صنعتی مستقر در آذربایجان‌غربی در راستای اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید بیان کرد: همچنین شناخت عارضه‌ها و مشکلات موجود در بخش در دستور کار قرار گرفته و این استان در زمینه اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید در کشور، پیشرو بوده است.

۴میلیاردریال برای ایتام ومددجویان بافق هزینه شد

بافق – خبرنگار اطلاعات: در هشت ماهه گذشته ۴ میلیارد ریال از محل کمک‌های مردمی برای ایتام و نیازمندان طرح محسنین کمیته امداد بافق هزینه شده است.

رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان بافق با بیان این‌خبر، افزود: این کمیته در قالب نقدی و غیر نقدی در زمینه معیشت، لوازم تحریر، پوشاک، جهیزه، هزینه درمان، جشن تولد و اردوهای زیارتی مشهد مقدس هزینه و پرداخت شده است.

سیدرضا هاشمی پور شمار ایتام زیر پوشش کمیته امداد شهرستان بافق را ۲۳ نفر اعلام کرد و افزود: این افسارد نیز چتر حمایتی ۲۱۴ حامی قرار دارندوی با بیان اینکه کس شمار فرزندان نیازمند طرح محسنین شهرستان بافق ۱۶۹ نفر است، افزود: نیازمندان این طرح توسط ۶۲۷ تن حمایت می‌شوند.

هاشمی پور اضافه کرد: طرح محسنین شامل خانواده‌های نیازمند از قبیل زنان معلقه، متارکه، سرپرست بیمار و سرپرست زنانی می‌شود.

وی یادآور شد: طرح محسنین” از سال ۹۰ به صورت آزمایشی در ۸ استان کشور با هدف حمایت مالی از کودکان با سرپرست ناتوان شروع شد و حدود ۱۱ هزار کودک در قالب این طرح از کمک‌های مادی مردم

خیر و نیکوکار کشورهمان بهرمند می‌شوند.
نقصر در قالب ۳۵۷ خانوار زیر پوشش کمیته امداد بافق هستند و از مستمری و کمک‌های تک خلمتی و چند خلمتی استفاده می‌کنند.

نیازمندبرایاطلاعات

در خواست امام جمعه گلستان

برای حل مشکلات معلمان

بهارستان – خبرنگار اطلاعات: امام جمعه گلستان در جلسه فصلی مدیران آموزش و پرورش این شهرستان، از مسئولین خواست که برای حل مشکل دریافتی معلمان، تلاش و چاره‌اندیشی کنند.

حجت‌الاسلام محمد نورپور گفت: مدیران، باغبانان نظام آموزش جمهوری اسلامی ایران هستند و امیدان آینده این جامعه به عنوان امانت بر دستان آنان رشد و پرورش پیدا می‌کند.

وی با بیان این که در امانت نباید خیانت کرد، گفت: با رویحه جهادی باید برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرایگیری اموادهای دینی تلاش کنیم.

امام جمعه گلستان با اشاره به مشکلات معلمان در حوزه‌های گوناگون، گفت: امروزه معلمان و مدیران با توجه به اوضاع اقتصادی کشور از دریافتی‌های پایین و برخی از دیگر مشکلات رنج می‌برند و مسئولین باید برای رفع این مشکلات تلاش کنند.

تجدیدموفقیت

برای سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غری
ارومیه – خبرنگار اطلاعات: سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان‌غربی برای دومین سال متوالی رتبه نخست پرورش و فناوری کشور از سوی وزارتخانه متبوع را کسب کرد.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی این خبر را اعلام کرد و افزود: یکی از دلایل این موفقیت، انجام فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی در راستای رفع مسائل مبتلا به این صنعت، معدن و تجارت استان بوده است.

جعفرصادق اسکندری اضافه کرد: علاوه بر آن، ایجاد هماهنگی و ارتباط میان واحدهای فنی مهندسی و تشکل‌های مربوطه با بخش صنعت، معدن و تجارت با توجه به زمینه‌ها و رشته‌های تخصصی و حمایت از توسعه شرکت‌های خدماتی فنی مهندسی از سایر اقدامات این اداره برای کسب رتبه برتر کشوری بوده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان آذربایجان‌غربی افزود: این اداره اقدام به راه‌اندازی واحدهای تحقیق و توسعه و برنامه‌ریزی در راستای تقویت واحدهای تحقیق و توسعه تشکیل دفاتر کار آفرینی تخصصی در دانشگاه‌ها کرده و حتی به رتبه نخست کشوری در زمینه تحقیق و توسعه دست یافته است.

وی با اشاره به ارتباط صنعت با دانشگاه به انعقاد قرارداد تحقیقاتی بین دانشگاه‌های استان و واحدهای صنعتی مستقر در آذربایجان‌غربی در راستای اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید بیان کرد: همچنین شناخت عارضه‌ها و مشکلات موجود در بخش در دستور کار قرار گرفته و این استان در زمینه اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید در کشور، پیشرو بوده است.

۴میلیاردریال برای ایتام ومددجویان بافق هزینه شد

بافق – خبرنگار اطلاعات: در هشت ماهه گذشته ۴ میلیارد ریال از محل کمک‌های مردمی برای ایتام و نیازمندان طرح محسنین کمیته امداد بافق هزینه شده است.

رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان بافق با بیان این‌خبر، افزود: این کمیته در قالب نقدی و غیر نقدی در زمینه معیشت، لوازم تحریر، پوشاک، جهیزه، هزینه درمان، جشن تولد و اردوهای زیارتی مشهد مقدس هزینه و پرداخت شده است.

سیدرضا هاشمی پور شمار ایتام زیر پوشش کمیته امداد شهرستان بافق را ۲۳ نفر اعلام کرد و افزود: این افسارد نیز چتر حمایتی ۲۱۴ حامی قرار دارندوی با بیان اینکه کس شمار فرزندان نیازمند طرح محسنین شهرستان بافق ۱۶۹ نفر است، افزود: نیازمندان این طرح توسط ۶۲۷ تن حمایت می‌شوند.

هاشمی پور اضافه کرد: طرح محسنین شامل خانواده‌های نیازمند از قبیل زنان معلقه، متارکه، سرپرست بیمار و سرپرست زنانی می‌شود.

وی یادآور شد: طرح محسنین” از سال ۹۰ به صورت آزمایشی در ۸ استان کشور با هدف حمایت مالی از کودکان با سرپرست ناتوان شروع شد و حدود ۱۱ هزار کودک در قالب این طرح از کمک‌های مادی مردم

خیر و نیکوکار کشورهمان بهرمند می‌شوند.
نقصر در قالب ۳۵۷ خانوار زیر پوشش کمیته امداد بافق هستند و از مستمری و کمک‌های تک خلمتی و چند خلمتی استفاده می‌کنند.

درخواست امام جمعه گلستان

برای حل مشکلات معلمان

بهارستان – خبرنگار اطلاعات: امام جمعه گلستان در جلسه فصلی مدیران آموزش و پرورش این شهرستان، از مسئولین خواست که برای حل مشکل دریافتی معلمان، تلاش و چاره‌اندیشی کنند.

حجت‌الاسلام محمد نورپور گفت: مدیران، باغبانان نظام آموزش جمهوری اسلامی ایران هستند و امیدان آینده این جامعه به عنوان امانت بر دستان آنان رشد و پرورش پیدا می‌کند.

وی با بیان این که در امانت نباید خیانت کرد، گفت: با رویحه جهادی باید برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و فرایگیری اموادهای دینی تلاش کنیم.

امام جمعه گلستان با اشاره به مشکلات معلمان در حوزه‌های گوناگون، گفت: امروزه معلمان و مدیران با توجه به اوضاع اقتصادی کشور از دریافتی‌های پایین و برخی از دیگر مشکلات رنج می‌برند و مسئولین باید برای رفع این مشکلات تلاش کنند.

تجدیدموفقیت

برای سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غری
ارومیه – خبرنگار اطلاعات: سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان‌غربی برای دومین سال متوالی رتبه نخست پرورش و فناوری کشور از سوی وزارتخانه متبوع را کسب کرد.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان غربی این خبر را اعلام کرد و افزود: یکی از دلایل این موفقیت، انجام فعالیت‌های پژوهشی و مطالعاتی در راستای رفع مسائل مبتلا به این صنعت، معدن و تجارت استان بوده است.

جعفرصادق اسکندری اضافه کرد: علاوه بر آن، ایجاد هماهنگی و ارتباط میان واحدهای فنی مهندسی و تشکل‌های مربوطه با بخش صنعت، معدن و تجارت با توجه به زمینه‌ها و رشته‌های تخصصی و حمایت از توسعه شرکت‌های خدماتی فنی مهندسی از سایر اقدامات این اداره برای کسب رتبه برتر کشوری بوده است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان آذربایجان‌غربی افزود: این اداره اقدام به راه‌اندازی واحدهای تحقیق و توسعه و برنامه‌ریزی در راستای تقویت واحدهای تحقیق و توسعه تشکیل دفاتر کار آفرینی تخصصی در دانشگاه‌ها کرده و حتی به رتبه نخست کشوری در زمینه تحقیق و توسعه دست یافته است.

وی با اشاره به ارتباط صنعت با دانشگاه به انعقاد قرارداد تحقیقاتی بین دانشگاه‌های استان و واحدهای صنعتی مستقر در آذربایجان‌غربی در راستای اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید بیان کرد: همچنین شناخت عارضه‌ها و مشکلات موجود در بخش در دستور کار قرار گرفته و این استان در زمینه اجرای بند س ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید در کشور، پیشرو بوده است.

رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان بافق با بیان این‌خبر، افزود: این کمیته در قالب نقدی و غیر نقدی در زمینه معیشت، لوازم تحریر، پوشاک، جهیزه، هزینه درمان، جشن تولد و اردوهای زیارتی مشهد مقدس هزینه و پرداخت شده است.

سیدرضا هاشمی پور شمار ایتام زیر پوشش کمیته امداد شهرستان بافق را ۲۳ نفر اعلام کرد و افزود: این افسارد نیز چتر حمایتی ۲۱۴ حامی قرار دارندوی با بیان اینکه کس شمار فرزندان نیازمند طرح محسنین شهرستان بافق ۱۶۹ نفر است، افزود: نیازمندان این طرح توسط ۶۲۷ تن حمایت می‌شوند.

هاشمی پور اضافه کرد: طرح محسنین شامل خانواده‌های نیازمند از قبیل زنان معلقه، متارکه، سرپرست بیمار و سرپرست زنانی می‌شود.

وی یادآور شد: طرح محسنین” از سال ۹۰ به صورت آزمایشی در ۸ استان کشور با هدف حمایت مالی از کودکان با سرپرست ناتوان شروع شد و حدود ۱۱ هزار کودک در قالب این طرح از کمک‌های مادی مردم

خیر و نیکوکار کشورهمان بهرمند می‌شوند.
نقصر در قالب ۳۵۷ خانوار زیر پوشش کمیته امداد بافق هستند و از مستمری و کمک‌های تک خلمتی و چند خلمتی استفاده می‌کنند.

اخبار شهرستانها

سند آمایش سیستان و بلوچستان تهیه می‌شود

احمد علی موهبتی در کار گروه

آمایش سرزمین، محیط زیست و توسعه پایدار سیستان و بلوچستان اظهار داشت: سند آمایش سرزمینی نشان دهنده هویت و ظرفیت‌های هر منطقه در جهت ایجاد توسعه پایدار است.

وی با بیان این که سند آمایش سرزمین در سیستان و بلوچستان متأسفانه تاکنون

گردنه طرزم

در آذربایجان شرقی بازگشایی شد

تبریز – خبرنگاراطلاعات: مسئول هماهنگی برف روبی راههای آذربایجان شرقی گفت: گردنه «طرزم» در محور شبستر – خاروانا بازگشایی شد.

غلامرضا رسول زاده افزود: این گردنه بر اثر گرولک بسته شده بود که یکشنبه گذشته به تلاش مأموران راهداری بازگشایی شد.

وی با اعلام اینکه هم اکنون تمامی راههای استان باز است و تردد در آن‌ها در جریان است دارد، اظهار داشت: مأموران راهداری با استفاده از ۲ دستگاه لودر و کمپرسی تیفه دار برای بازگشایی گردنه «طرزم» حدود ۳ کیلومتر و به عمق نیم متر، برف روبی انجام دادند و در صورت وقوع گرولک دوباره در این منطقه و بسته شدن گردنه، دستگاه برف روب در محل مستقر می‌شود و اقدام به بازگشایی آن خواهد کرد.

رسول زاده از رانندگان خواست برای رفت و آمد در این محور، خودرو خود را به زنجیر چرخ مجهز و سرعت مطمئنه را رعایت کنند.

فعال سازی ۱۱۰دوربین نظارتی درقم تا۶ماه آینده

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف

سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری قم در نشست خبری با اصحاب رسانه استان قم با بیان مطلب فوق و با اشاره به وضع شهر قم اظهار کرد: این شهر از لحاظ خطوط راهنمایی و رانندگی شرف دارد، باید خط‌کشی‌ها در شهر قم به سرفصل‌های مختلف و با توجه به ضوابط راهنمایی و رانندگی باشد.

عباس ذاکریان ادامه داد: شهر قم یک شهر

ژائز پذیر است و به دلیل سفر بالای مردم به این شهر تدوین طرح جامع مسافر شهر قم ضروری بود، خروجی این طرح در ماه‌های آینده نهایی خواهد شد، طرح از سال قبل آغاز شد و بر مبنای آفق پانزده ساله حمل و نقل در شهر قم در حال تدوین طرح جامع مسافر هستیم.

وی گفت: برای اینکه یک سند بالا دستی در زمینه حمل بار در شهر قم داشته باشیم، طرح مطالعات حمل بار در این شهر شروع شد که این طرح در مراحل پایانی قرار دارد، همچنین برای از بین بردن به هر رنجی‌های هندسی

در شهر قم طرح مطالعات ۶ تقاطع مهم این شهر انجام شد.

ذاکریان تهیه نقشه هوشمند این شهر قم را از اقدامات شهرداری این شهر دانست و تصریح کرد: تدوین این نقشه با هدف مسیریابی حمل و نقل عمومی و خصوصی در شهر

سرویس شهرستانها: رئیس دانشگاه

بیرجند گفت: برای معرفی پروفیسور

گنجی، پدر علم جغرافیای ایران، راهاندازی «بنیاد پروفیسور گنجی» در پردیس شهدای دانشگاه بیرجند ازجمله برنامه‌های آینده این دانشگاه است.

احمد خامسان با بیان اینکه پروفیسور گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است

و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

فعال سازی ۱۱۰دوربین نظارتی درقم تا۶ماه آینده

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری قم در نشست خبری با اصحاب رسانه استان قم با بیان مطلب فوق و با اشاره به وضع شهر قم اظهار کرد: این شهر از لحاظ خطوط راهنمایی و رانندگی شرف دارد، باید خط‌کشی‌ها در شهر قم به سرفصل‌های مختلف و با توجه به ضوابط راهنمایی و رانندگی باشد.

عباس ذاکریان ادامه داد: شهر قم یک شهر ژائز پذیر است و به دلیل سفر بالای مردم به این شهر تدوین طرح جامع مسافر شهر قم ضروری بود، خروجی این طرح در ماه‌های آینده نهایی خواهد شد، طرح از سال قبل آغاز شد و بر مبنای آفق پانزده ساله حمل و نقل در شهر قم در حال تدوین طرح جامع مسافر هستیم.

وی گفت: برای اینکه یک سند بالا دستی در زمینه حمل بار در شهر قم داشته باشیم، طرح مطالعات حمل بار در این شهر شروع شد که این طرح در مراحل پایانی قرار دارد، همچنین برای از بین بردن به هر رنجی‌های هندسی

در شهر قم طرح مطالعات ۶ تقاطع مهم این شهر انجام شد.

ذاکریان تهیه نقشه هوشمند این شهر قم را از اقدامات شهرداری این شهر دانست و تصریح کرد: تدوین این نقشه با هدف مسیریابی حمل و نقل عمومی و خصوصی در شهر

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

نیاز مندبیا تلفنی آگهی می‌پذیرد ۲۲۲۲۲۲۲۰۲۱

سرویس شهرستانها: رئیس دانشگاه

بیرجند گفت: برای معرفی پروفیسور

گنجی، پدر علم جغرافیای ایران، راهاندازی «بنیاد پروفیسور گنجی» در پردیس شهدای دانشگاه بیرجند ازجمله برنامه‌های آینده این دانشگاه است.

احمد خامسان با بیان اینکه پروفیسور گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است

و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

فعال سازی ۱۱۰دوربین نظارتی درقم تا۶ماه آینده

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری قم در نشست خبری با اصحاب رسانه استان قم با بیان مطلب فوق و با اشاره به وضع شهر قم اظهار کرد: این شهر از لحاظ خطوط راهنمایی و رانندگی شرف دارد، باید خط‌کشی‌ها در شهر قم به سرفصل‌های مختلف و با توجه به ضوابط راهنمایی و رانندگی باشد.

عباس ذاکریان ادامه داد: شهر قم یک شهر ژائز پذیر است و به دلیل سفر بالای مردم به این شهر تدوین طرح جامع مسافر شهر قم ضروری بود، خروجی این طرح در ماه‌های آینده نهایی خواهد شد، طرح از سال قبل آغاز شد و بر مبنای آفق پانزده ساله حمل و نقل در شهر قم در حال تدوین طرح جامع مسافر هستیم.

وی گفت: برای اینکه یک سند بالا دستی در زمینه حمل بار در شهر قم داشته باشیم، طرح مطالعات حمل بار در این شهر شروع شد که این طرح در مراحل پایانی قرار دارد، همچنین برای از بین بردن به هر رنجی‌های هندسی

در شهر قم طرح مطالعات ۶ تقاطع مهم این شهر انجام شد.

ذاکریان تهیه نقشه هوشمند این شهر قم را از اقدامات شهرداری این شهر دانست و تصریح کرد: تدوین این نقشه با هدف مسیریابی حمل و نقل عمومی و خصوصی در شهر

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

سرویس شهرستانها: رئیس دانشگاه

بیرجند گفت: برای معرفی پروفیسور

گنجی، پدر علم جغرافیای ایران، راهاندازی «بنیاد پروفیسور گنجی» در پردیس شهدای دانشگاه بیرجند ازجمله برنامه‌های آینده این دانشگاه است.

احمد خامسان با بیان اینکه پروفیسور گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است

و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

گنجی، نمونه‌ای از یک انسان فرهیخته است و این انسان بزرگوار سختی‌ها را تحمل کرد و زمانی که مین به او نیاز داشت در کشور ماند

و خدمت کرد، افزود: این نکوداشت با هدف آشنایی نسل جوان با این انسان فرهیخته برگزار شد و امیدواریم بتوانیم راه و منش پروفیسور

گنجی را در زندگی شخصی خود به کار گیریم.

رئیس دانشگاه بیرجند گفت: مشکلاتی در کشور وجود دارد، اما اگر بخواهیم به این بهانه از خدمت به کشور خودداری کنیم، کار درستی

فعال سازی ۱۱۰دوربین نظارتی درقم تا۶ماه آینده

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

معاون حمل و نقل و ترافیک شهرداری قم در نشست خبری با اصحاب رسانه استان قم با بیان مطلب فوق و با اشاره به وضع شهر قم اظهار کرد: این شهر از لحاظ خطوط راهنمایی و رانندگی شرف دارد، باید خط‌کشی‌ها در شهر قم به سرفصل‌های مختلف و با توجه به ضوابط راهنمایی و رانندگی باشد.

عباس ذاکریان ادامه داد: شهر قم یک شهر ژائز پذیر است و به دلیل سفر بالای مردم به این شهر تدوین طرح جامع مسافر شهر قم ضروری بود، خروجی این طرح در ماه‌های آینده نهایی خواهد شد، طرح از سال قبل آغاز شد و بر مبنای آفق پانزده ساله حمل و نقل در شهر قم در حال تدوین طرح جامع مسافر هستیم.

وی گفت: برای اینکه یک سند بالا دستی در زمینه حمل بار در شهر قم داشته باشیم، طرح مطالعات حمل بار در این شهر شروع شد که این طرح در مراحل پایانی قرار دارد، همچنین برای از بین بردن به هر رنجی‌های هندسی

در شهر قم طرح مطالعات ۶ تقاطع مهم این شهر انجام شد.

ذاکریان تهیه نقشه هوشمند این شهر قم را از اقدامات شهرداری این شهر دانست و تصریح کرد: تدوین این نقشه با هدف مسیریابی حمل و نقل عمومی و خصوصی در شهر

صورت گرفت و در آن کاربری‌های مختلف سطح شهر دیده شد.

او ادامه داد: پنج هزار و ۷۰۰ تاکسی در شهر قم در آیین بازگشایی این تعداد دوربین‌های نظارتی شهرداری قم به دستگذا رسید.

چهارشنبه۲۸ آذر ۱۳۹۷- ۱۱ ربیع الثانی ۱۴۴۰- ۱۹ دسامبر ۲۰۱۸- سال نود و سوم -شماره ۲۷۱۷۵

آستان قدس رضوی در نیشابور مجتمع

فرهنگی، درمانی و خدماتی می‌سازد

نیشابور– خبرنگار اطلاعات: معاون هماهنگی امور عمرانی معاونت استانداری و فرماندار ویژه نیشابور گفت: آستان قدس رضوی با ادارات شهرستان به ویژه شهرداری نیشابور توافق کرده است که در اراضی معروف به گودکوره مجتمع فرهنگی، درمانی، خدماتی، آقامتی، ورزشی، پارک زائر و سالن همایش بسازد.

المناصرب عرب‌پور با بیان این که آنها منتظر نقشه‌های شهرداری هستند و آغاز این پروژه به نامه دکتر مفقوی فرماندار وقت و دبیار مسئولان نیشابور با

تولیت آستان قدس رضوی برمی گردد، افزود: اسال ۱۲۱ جلسه در شورای هفت نقطه شهری شهرستان برگزار شده است که ۴۵۱ مصوبه داشتند که ما ۳۹۹ مصوبه آن را پذیرفتیم و تأیید کردیم.

دبیر هیات تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی نیشابور با قوانین کشور تأکید کرد: ۱۲ مصوبه شوراهای شهری نیشابور به خاطر مغایرت قانونی مورد اعتراض

ما قرار گرفت و ۲۹ مصوبه به خاطر ابهام عودت داده شد که البته هفت مصوبه ابهام زدایی شد و مورد تأیید قرار گرفت.

نماینده وزارت کشور در کمیسیون ماده ۹۹ نیشابور (صنود پروهانه ساختمانی غیر از مسکنی خارج از محدوده‌ها) گفت: در پنج جلسه ۱۵۰ مصوبه داشتیم که از بین ۱۵۱ پرونده ارجاعی برای ۸۲ مورد آن رای صادر شدو

همچنین برای ۲۳ مورد جرمیه، ۱۰ مورد قلع بنا و ۲۹ مورد تلفیقی جرمیه و قلع بنا صادر و از آن میان ۷۶۰۰میلیون ریال عوارض به خزانه واریز شد.

جانشین رئیس اجرای خدمات سفر نیشابور گفت: اسال ۸۰ هزار زائر بهشتین برای ۲۳ مورد جرمیه، ۱۰ مورد قلع

مرادعلی امین‌وند - مدیر روابط عمومی

ترجمیم

ای نفس پاک منزل خاک ات خجسته باد
تنهانه بر تو جور و جفای زمان برفت
داند عاقلان به حقیقت که مرغ روح
وقتی خلاص یافت کزین آشیان برفت
باتاسف فراوان خبر در گذشت مادر گرامیمان، بانو ملک طباطبایی (بازرگان) را به اطلاع عموم می‌رسانیم.

مراسم نکوداشت

جمعه ۱۳۰ آذر ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ سالن مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد واقع در شهرک غرب (قدس) فاز ۲، خیابان هرمرزان، خیابان پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴

خانواده‌های بازرگان، طباطبایی، محقق،

بنی اسدی، حجازی، مظاهری و اشفاق

کل من علیها فان

و بقی و چه ربک ذوالجلال و الاکرام

بانوده فراوان در گذشت بانوی فرهیخته **خانم ملک طباطبایی** همسر فداکار زنده ییاد مهندس مهدی بازرگان را به خانواده محترم، یاران و دوستاناران ایشان تسلیت می‌گوییم.

فداکاری و صبوری این بانوی مومن در ابتلاهای سال‌های قبل وبعداز انقلاب وپشتیبانی ازمجاهدت‌های راهبردی همسر فرزانه خود و یاران ایشان و تربیت فرزندان برومند و فرهیخته در شرایط سخت دوران زندگی، نمودار خلوص ایمانی و توکل ویژه ایشان بوده و همواره الگویی برای بسیاری از خانواده‌ها بوده‌اند.

نهضت ملی ایران

یاران و همفکران مهندس بازرگان

۲۶ آذر ۱۳۹۷

انا لله وانا الیه راجعون

خانم ملک طباطبایی همسر ارجمند زنده یادمهندس مهدی بازرگان صبح روز یک‌شنبه ۱۲۵ آذر ۱۳۹۷ دار فانی را وداع گفت و به همسر گران قدرش پیوست. بنیاد فرهنگی مهندس مهدی بازرگان این ضایعه بزرگ را به خانواده‌های ارجمند بازرگان وطباطبایی تسلیت گفته و برایشان صبر و سلامتی از ایزدمنان خواستار است.

مراسم نکوداشت ایشان روز جمعه ۳۰ آذرماه ۱۳۹۷ از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ در مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد به نشانی شهرک غرب (قدس) فاز ۲، خیابان هرمرزان، خیابان پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴ برگزار می‌شود.

هوالحی

ضایعه در گذشت **سرکار خانم** **ملکه طباطبایی** همسر محترم مرحوم مهندس بازرگان را خدمت آقای مهندس عبدالعلی بازرگان و خانواده‌های معزز بازرگان وطباطبایی تسلیت عرض نموده و برای آن مرحومه مغفرت و رحمت الهی می‌طلبیم.

از اعضا و دوستان دعوت می‌کنیم در مراسم یادبود ایشان روز جمعه ۳۰ آذر ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ در موسسه نیکوکاری رعد شرکت نمایند.

انجمن اسلامی مهندسین

انا لله وانا الیه راجعون

کدام دانه فرورفت در زمین که نرست؟

چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟!

بانهایت تأسّف و تأثر در گذشت **سرکار خانم «ملک طباطبایی»**، همسر و همراه صدیق و گرامی زنده‌یاد «مهندس مهدی بازرگان» را اعلام می‌دارد.

با آرزوی رحمت و مغفرت برای این بانوی گرانقدر و صبوری و سلامتی برای بازماندگان، به اطلاع عموم می‌رساند مراسم نکوداشت ایشان روز جمعه ۳۰ آذرماه ۱۳۹۷ از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰ در مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد به نشانی شهرک غرب (قدس) فاز ۲، خیابان هرمرزان، خیابان پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴ برگزار می‌شود.

ابوطالب آدینه‌وند، رضا آقاخانی، خسرو آذر بایجانی، امیر آریزند، حسن اسکندری، لقار دلان، فرشیدافشار، فرهاد امیر ابراهیمی، الهه امیرانتظام، فرید اسدی دهدزی، حسن امین، حسین اعرابی، عبدالله ازدجینی، حمید آصفی، حمیداحراری، بابک امیری، علیرضا اکبرزادگان، جلال اقتداری، علی‌اکرمی، محمد آزادی، وحیداحمدی، محموداحمدیان، احمدرضا اخوت، ابوالفضل بازرگان، عمادالدین باقی، عماد بهاور، فرهاد بهبهانی، صفا بیطرف، حمیده بیطرف، اکبر بدیع‌زادگان، جلال بیگدلی، مهدی بیگدلی، حمید بهشتی، منصور بذریور، مختار باطولی، جلال بهرامی، مهدی بسته‌نگار، مهرنوش بسته‌نگار، رضابابائی، اکبر بهشتی، جهانشاه برومند، پوران خت برومند، شهریار برومند، مر ترضی بدیعی، فرهادبیشه‌ای، محمدعلی بهمنی قاجار، فاطمه پیمان (راضی)، بهرام پاکزاد، هوشنگ پاکزاد، سعید پورسینا، عباس پور اظه‌ری،

حبیب‌الله پیمان، مسعود پدram، رضا باوفا، غلامعباس توسلی، محمد توسلی، سارا توسلی، لیلا توسلی، مر ترضی توکل، مسعود توانگر، مصطفی تاج‌زاده، فرزیا ثابتی، حمیدرضا جلائی‌پور، مجید جابری، امیرحسین جهانی، بیژن جانفشان، مازیار جمشیدی، جلال جلالی‌زاده، فرانک چالاک، سجاد چوپانی، ابوالفضل حکیمی، عبدالکریم حکیمی، فخرالدین حکیمی، مجید حکیمی، محمدرضا حمسی، مهدی حمسی، جمشید حقگو، رضا حاجی، یونس حاجی‌زاده، بهزاد حق‌پناه، مهدی حسینی، علی حاج قاسمعلی، بهمن حافظلی، اسماعیل خوش محمدی، مجتبی خندان، امیر خرم، محمد خطیبی، پویان فخرایی، هوشنگ خیراندیش، ناهیدخاکی پور، امیرخسرو دلیرثانی، هوتن دولتی، محمد مهدی دانشیان، اکبر دل‌داده، شهریار دبیرزاده، محمد حسن داوودی، سعیددرودی، معصومه دهقان، علیرضا جایی، رضا ربیس طوسی، حسین رفیعی، بهمن رضاخانی، احد رضایی، محمد رضایی، محمد صادق رسولی، محمد جواد رجاییان، حسین روشن، نیلوفر رافتیان، روح الله رحیم‌پور، حسین ریاحی، زهرا ربانی املشی، محترم رحمانی، محسن زمانی، مرتضی زندی، پرویز زندی‌نیا، احمدزیدآبادی، عبدالفتاح سلطانی، حامدسحابی، فریدون سحابی، محمد سرچمی، ییوک سعیدی، علی سلطانی، فرزاد ساجد اردبیلی، صدیقه سراییان، طاهره سراییان، مرتضی سلطانیه، احمد سلطانیه، رضا سپه‌ری، پرستوسرمدی، احسان شریعتی، تقی شامخی، اصلان شاملو، علی شاملو، مجید شبیعه علی، الله‌وردی شمبوری، عباس شایسته مهر، خدیجه شریعتی، محمدرضاشفیع زاده، محمودرضا شاه حسینی، جوادشرف‌الدین، امیر شیخ‌الاسلام، رضا صدر، هاشم صباغیان، وحید صباغیان، سعید صحبتی، فضل الله صلواتی، محمد صابر، مسعودصالحی، یوسف صحفی، مسعود صفاریان، پیام صفی پورشاه منصوری، کیوان صمیمی، فیروزه صابر، جلیل ضرابی، مجیدضیائی، عطاصمیری، سوران‌طلیبه، حسام طالقانی، محمد فرید طاهری، یوسف طاهری قزوینی، علی اکبر طاهری قزوینی، اعظم طالقانی، طاهر مطلقانی (بسته‌نگار)، امیرطیرانی، محمدباقر علوی، طاهره عزیزاده، حسین عزت‌زاده، محمود عمرانی، ساجده عرب‌سرخی، زهرا علیجانی، علی اصغر غروی، علیرضا غروی، ماجد غروی، مسیح غروی، علی غفرانی، سعید غفارزاده، فریده غیرت، باقر فتحعلی بیگی، غفار فرز‌دی، حسن فرح آبادی، پویان فخرایی، فاطمه فرهنگ‌خواه، فریدون فتوحی، شهناز فخریان، شهین فرزین‌پژوه، محبوبه فیاض ناصر فرید، اصغر فنی‌پور، محسن فرشادیکتا، محمودفیض پور، ابوالقاسم فروزان، کیومرث فرجاد، ابراهیم فیروزآبادی، حسن قدیانی، امیر نظام‌الدین قه‌ساری، باقر قدیری اصلی، حجت قیاسی، مصطفی قهرمانی، فاطمه کمالی سرابی، محمد کیانوش راد، امیرحسین کاظمی، علی کرمی، مرضیه کرباسی‌زاده، علی‌گر جی، بیژن گل‌افرا، فرشته گیوه‌چی، علی اصغر گواهی، جعفر گنجی، رضاگل نراقی، فاطمه گوارایی، احمد منتظری، علی‌مهر داد، لطف الله میثمی، آذر منصوری، سعید محمدی، مصطفی مسکین، متین مسکین، مسعود مسکین، مهدی معتمدی مهر، رضا مسموعی، خسرو منصوریان، محمد مرادی، جواد مظفر، امیر میرخانی، لیلی مصطفوی، کاظم ملکی، محمود مؤمنی، علی مؤمنی، محمد مصلحی، مسعودمانیان، رضا موسوی سعادت‌تلو، ایمان میرزآزاده، حمید میرزایی، پریرچهر میشری، حسین موسویان، منوچهرملک قاسمی، ابراهیم منتصری، حسین مجتهدی، یوسف مولایی، علی محمدی، مصطفی محب‌کیا، بیژن ملک‌احمدی، حمیدرضا مسیبیان، جمشیدمیر عمادی، محمدملک خانی، ضیاءمصباح، صادق مسرت، آذین موحد، پژمان میرکریمی زراسوند، محمدمحمدی اردهالی، مرضیه مرتاضی لنگرودی، سعیدمدنی، فخرالسادات محتشمی‌پور، الهه مجر‌دی، مهدی محمودیان، مهدی نوربخش، احمد نعمت زاده، آرش نجبایی، فریده نقشینه، حسن نباتچیان، مجتبی نیک‌نژاد، ابوالفضل نیماوری، حسین نصیری، سیابوش نصیری، علی نظری، حسین نورانی‌نژاد، صدیقه وسمقی، رسول ورپایی، جمشیدوحیدا، احمد هادی، محمد امین‌هادوی، محمدهادی هادی‌زاده یزدی، ناصر هاشمی، علیرضاهندی، رحیم باوری شکرالله یوسفی، حبیب یکتا، زه‌ره یوسفی، ناهید یوسفی، مینا یزدی، یوسف یزدی

انا لله و انا الیه راجعون

با نهایت تأسّف و تأثر درگذشت **سرکار خانم ملک طباطبائی** همسر مرحوم مهندس مهدی بازرگان فقید را به خانواده محترم آن مرحومه و سایر بازماندگان، دوستان و آشنایان تسلیت عرض نموده، برای آن مرحومه رحمت و غفران الهی و برای بازماندگان سلامتی، شکیبائی و اجر جزیل از درگاه خداوند متعال مسئلت داریم.

مجلس ترجمیم و بزرگداشت آن مرحومه در روز جمعه ۹۷/۹/۳۰ از ساعت ۱۵ الی ۱۶:۳۰ در سالن مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد واقع در شهرک غرب فاز ۲، خیابان هرمرزان، خیابان پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴ برگزار می‌گردد.

هیئت مدبره، مدیر عامل، مدیران، معاونین و پرسنل شرکت و هنرستان‌های کارآموز

هوالباقی

بانهایت تأثر و تأسّف در گذشت **والده همکار گرامی جناب آقای دکتر محمد محمدی** کارشناس محترم رسمی دادگستری رشته کشاورزی و منابع طبیعی را به اطلاع همکاران می‌رساند.
به همین مناسبت مجلس ترجمیمی در روز جمعه ۱۳۹۷/۹/۳۰ از ساعت ۱۳:۳۰ الی ۱۵:۳۰ در مسجد نور واقع در میدان فاطمی برگزار می‌گردد.
حضور همکاران گرامی باعث تسلی خاطر بازماندگان خواهد شد.

کانون کارشناسان رسمی دادگستری

با اندوه فراوان در گذشت همسر و مادر عزیزمان **بانو سوری مجلسی** را به اطلاع فامیل و دوستان می‌رسانیم.
مراسم بزرگداشت آن شادروان در خارج از کشور برگزار و هزینه‌های دیگر صرف امور خیریه خواهد شد.

همسر: فیروز سعیدی

فرزندان: فرهود – بابک – بهارک

داماد: مهیار صمدزاده

عروس: ندا ثابتی

نواده‌ها: الینا – آرش – آرمیتا و نبوشا

بانهایت تأسّف و تأثر درگذشت خواهر عزیز و مهربان

شادروان سوری مجلسی معلم بازنشسته آموزش و پرورش رادر خارج از کشور به اطلاع بستگان و آشنایان می‌رساند.

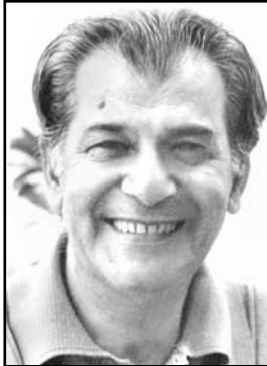
مراسم بزرگداشت آن مرحومه از ساعت ۱۰:۳۰ صبح الی ۱۲ روز پنج‌شنبه ۹۷/۰۹/۲۹ در مسجد بقیه‌الله‌الاعظم (عج) واقع در خیابان شیخ‌بهایی ضلع جنوبی ملاصدرا برگزار خواهد شد. شرکت شما موجب آرامش روح آن مرحومه و تسلی خاطر بازماندگان خواهد شد.

برادران: منوچهر مجلسی – هوشنگ مجلسی – دکتر شاهرخ مجلسی – مهندس فرخ مجلسی – فرهاد مجلسی

خواهران: فریده مجلسی – فتحیه مجلسی خانواده‌های: سعیدی – مجلسی – صدیق – آل‌باسین – الماسی – فتوره‌چی – خوشنویسان – ازگمی – مجابی – یاسری – مهری و سایر وابستگان

یادبود

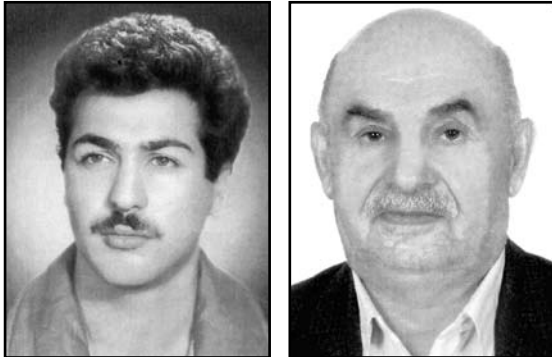
هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق

هجدههین سال درگذشت پدر عزیزمان **سر ه‌نگ مرتضی جوزانی** را گرامی می‌داریم.
خانواده‌های: جوزانی، شهیی‌بیگی، تک‌منش و برجسته

بدینوسیله چهارشنبه، ۲۸ آذرماه، هفتمین سالگرد درگذشت **شادروان فرامرز شاهسار (بیژن)** فرزند مهدی شاهسار بزرگ‌خاندان شاهسار را به اطلاع کلیه اقوام و دوستان و آشنایان می‌رساند.
ضمناً به‌زمنه مراسم سالگرد آن مرحوم صرف‌امور خیریه می‌گردد.
امیدآنکه روح آن مرحوم در سایه ایزدمنان قرین آرامش باشد.
خانواده شاهسار و سایر وابستگان

او مهر علی داشت در این دار مکافات
با مهر علی شاه ولایت ز جهان رفت
او عشق حسین داشت به دل در همه ایام
با عشق حسین ابن علی، او به جنان رفت!

آخرین روز پاییزی، ده‌سالی است که ما را به یاد لحظاتی می‌اندازد که پدری مهربان و دلسوز شادروان **حاج ابراهیم جهانشاهی** که عمری را در راه خدمت به اهل بیت علیه‌السلام سپری کرده و در این راه فرزند برومندش **شهید نادر جهانشاهی** را تقدیم مولایش سیدالشهدا علیه‌السلام کرده بودمی‌اندازد. پدر شهید **نادر جهانشاهی** ده سال پیش از میان‌ما رخت برپست و به جوار حق پیوست و هر سال در آخرین روز آذرماه به یاد این عزیز از دست رفته در آرامگاه ابدیش به یاد او گردهم می‌آئیم و یاد و نامش را گرامی می‌داریم.

از طرف خانواده جهانشاهی

همسر، پدرم

دوازده سال است که پلدای ما تیره‌تر از هر یلدایی است، صبح می‌شود ولی روشن نه...

دوازده سال است که آخر پاییز، زمستان می‌آید، ولی نمی‌رود...

دوازده سال است که بیهوده منتظریم آن خاک که می‌گویند سرد است، عادت‌مان دهد به فراق، ولی عادت نمی‌کنیم...

دوازده سال است که یک آغوش فراخ و پر مهر همه ما را یکجا در بر نمی‌کشد...

سوگ شادروان **محمدباقر کریمی** امسال دوازده‌ساله می‌شود ولی کهنه نه...

همسرت شهناز و دخترانت نغمه و خاطره

جناب آقای دکتر عباسیون
استاد بزرگوار

درگذشت برادر عزیزتان را از صمیم قلب تسلیت عرض نموده از خداوند متعال برای آن مرحوم شادی روح و برای بازماندگان صبر و سلامتی مسئلت داریم.

* گروه جراحی اعصاب بیمارستان لاله

دکتر سیدعلی فخر طباطبایی – دکتر سیدمجتبی میری – دکتر سیدمحمد برقی – دکتر مسعود خدیوی – دکتر مهدی پوست فروش تهرانی – دکتر هوشنگ صابری – دکتر حسام عبدالحسین پور – دکتر حمید خردمند – دکتر فرید کاظمی

جناب آقای دکتر کاظم عباسیون
همکار محترم

با کمال تأسّف مصیبت وارده را تسلیت می‌گوییم.
گروه جراحی مغز و اعصاب بیمارستان پاسارگاد: دکتر محمود عالم – دکتر مجتبی میری – دکتر عبدالرضا شیخ‌رضائی – دکتر وحید زرآزوند

استاد عالیقدر
جناب آقای دکتر عباسیون
مصیبت وارده را حضورتان تسلیت می‌گویم.
دکتر هوشنگ مومن‌زاده

جناب آقایان منوچهر و هوشنگ مجلسی
بانهایت تأسّف و تأثر درگذشت خواهر گرامیتان را به شما عزیزان تسلیت عرض نموده و از خداوند متعال برای آن مرحومه رحمت و غفران و برای شما و خانواده محترم سلامتی و طول عمر مسئلت داریم.

شرکت سوپرازین

خانواده محترم مجلسی
بانهایت تأسّف و تأثر درگذشت خواهر گرامیتان را به شما و خانواده محترمتان تسلیت عرض نموده و از خداوند متعال برای آن مرحومه رحمت و غفران و برای شما و خانواده محترم سلامتی و طول عمر مسئلت داریم.

یوسف نوری گشتی

مدیرعامل شرکت سوپرازین

همکار محترم جناب آقای دکتر عباسیون
بانهایت تأسّف مصیبت وارده را به آن جناب و خانواده محترمتان تسلیت عرض نموده و برای جنابعالی و خانواده محترم صبر و شکیبایی و برای آن مرحوم غفران و رحمت الهی آرزو دارم.
دکتر محمدحسین جدبابائی – اهواز

برنام حامی حق

در کمال تألم و تأسّف از خبر درگذشت اندوهبار بانوی بزرگوار

سرکارخانم ملک طباطبائی (بازرگان)

همسر و یار وفادار شادروان

مهندس مهدی بازرگان

مطلع گشتیم، ایشان و خانواده گران‌سنگ‌شان با حمایت بی‌دریغ و بذل همواره مهری خالصانه همچون ستونی استوار پشتیبان و تکیه‌گاه امن من و همسر بزرگوارم مانایاد مهندس عباس امیرانتظام در تمامی طول دوران رنج و سختی‌ها بودند، اکنون بازخمی که هنوز التیام نیافته، بیش از هر زمان دیگری نیازمند حضور گرمایش ایشان در زندگیم بودم، اما دریغ‌این نیز میسر نگردید.

چگونگی تاب‌آوردن نبودشان را فقط در معجزه‌ای دیگر از سوی پروردگارم خواهیم جست.

ضمن عرض تسلیت خالصانه خدمت‌فرزندنان برومندشان

سرکارخانم دکتر زهر بازرگان،

جناب آقای مهندس عبدالعلی بازرگان،

سرکارخانم فائده بازرگان

و جناب آقای دکتر نوید بازرگان

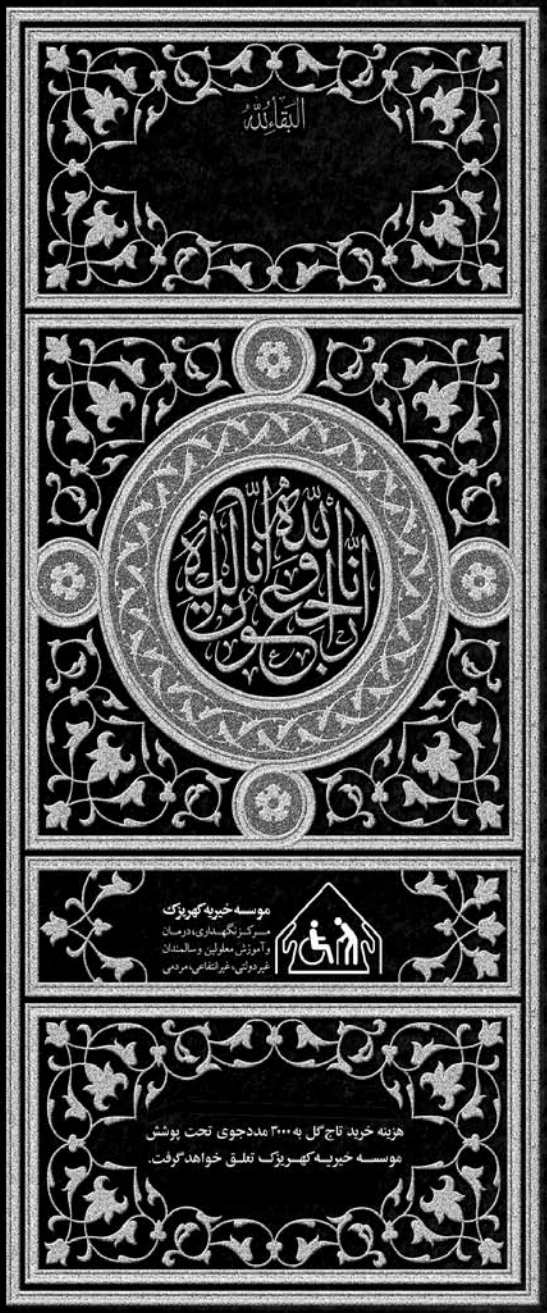
و نیز خاندان‌های محترم طباطبایی، بازرگان، حجازی، بنی‌اسدی و محقق، اعضای محترم نهضت ملی و یکایک یاران و دوستان خاندان جلیل بازرگان و باورمندان راه آنها، که همانا راه‌آزادگی و سربلندی ایران و ایرانپست، از خداوند متعال آرزومندآمزش و آرامش برای روح این بانوی بزرگوار و نیز صبر و سلامتی برای یکایک بازماندگان می‌باشم.

الله امیرانظام

تهران – ۲۶ آذرماه هزار و سیصد و نود و هفت

برای سفارش استند و تاج گل تسلیت به نفع موسسه خیریه کهریزک، می‌توانید با شماره‌های زیر تماس بگیرید:

۱ – ۰۵۴۷۱۷ | ۶۶۵۷۳۷۲۰ – ۰۹۰۱ – ۸۰۶۳۲۹۲

قبول آگهی های ترجمیم- تسلیت - یادبود و تشکر

آگهی های ترجمیم، تسلیت، یادبود و تشکر توسط نمایندگی های روزنامه اطلاعات در سراسر کشور پذیرش می شود.

برای سفارش آگهی به نزدیک‌ترین نمایندگی اطلاعات در محل سکونت خود مراجعه فرمایید.

فرهنگ

چهارشنبه ۲۸ آذر ۱۳۹۷ / ضمیمه فرهنگی روزنامه اطلاعات / سال نود و سوم - شماره ۲۷۱۷۵

گفتگو با استاد
احمد بیرشک
عمرم را تلف نکرده‌ام

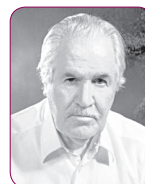
تیرگان

گاندی به روایت جورج اورول
سیری در احوال گاندی

دیدگاه ماکس پلانک
رابطه علم و مذهب

درباره مجموعه شعر حسن نیک‌منش
در بزم سرخوشان کوه

نقبی به گذشته از یاد رفته
خاطره‌ای از دور دست

در کوچه باغ اندیشه
هنر و ملکوت

پانزده سال مرجعیت مطلق آیت‌الله بروجردی
تدبیر میان تضادها

دکتر رسول جعفریان

تاریخ ایران همواره محل تلاقی نیروهای مختلف سیاسی بوده که هر کدام مشروعیت خود را از طریق بدست آورده و در صحنه عمل، تلاش کرده‌اند تا در مقایسه با قدرت‌ها و نیروهای دیگر، موقعیت خویش را حفظ کنند. توازن این نیروها به لحاظ منبع مشروعیت و قدرت، و نیز عقل و درایت آنها در برخورد با دیگران، دو عامل مهم در شکل‌دهی به اوضاع سیاسی جامعه ما بوده است. این اوضاع، گاه همراه با تنش و درگیری و گاه در آرامش روزگار را سپری می‌کرده است. در میان نیروهای سیاسی موجود، نیروهای مذهبی با هدایت روحانیون و بر محور آنها، خاستگاه ویژه خود را داشته و با استفاده از نفوذ معنوی و دینی، و در پناه باورهای نشأت گرفته از متون دینی، سعی کرده‌اند تا در موازنه قدرت، سهم خود را داشته و تأثیر بر رویدادها و اوضاع سیاسی داشته باشند.

داستان ویژه خود را دارد. شاه، نیروهای قزلباش و روحانیون، ارکان اصلی دولت صفوی بودند که در توافق با یکدیگر در یک موازنه مثبت، با داد و ستدی که با یکدیگر داشتند، ایران را اداره می‌کردند. دوستی روحانیون با نیروهای دیگر که ریشه در باور همه آنها به مذهب از یک سو، و مقابله با دشمنان خارجی از سوی دیگر داشت، یکی از اصلی‌ترین عوامل دوام آنها در صحنه سیاست ایران بود. این موازنه، در دوره نادرشاه به هم ریخت و این به هم‌ریختگی تا عصر زندیه ادامه یافت. در دوره قاجاریه، ضمن بازتولید آن وضع، نوعی بیگانگی بین دولت و ملت یا همان روحانیون، در کنار یگانگی و تنیده در آن، تا حدودی اوضاع را بحرانی می‌کرد.

بحران موازنه دو نیروی سلطنت و روحانیت، در جریان تنباکو و مشروطه، آشکار شد و این در حالی بود که نیروی سومی که تا آن زمان سهمی در قدرت نداشت، ظهور کرده بود که آن هم سبب اختلاف بیشتر در برهم زدن توازن بود. این نیرو، روشنفکران بودند که مبنای دیگری، جدای از سلطنت و روحانیت داشتند.

پیروزی رضا شاه در عرصه سیاسی، به معنای پیروزی روشنفکران، با تفسیر تازه‌ای از سلطنت به معنای استبداد مدرن بود. اما پیش از این، مهم‌ترین مسأله، جدا شدن کامل سلطنت و روحانیت بود. با سقوط رضا شاه، و در غیاب شخصیت و نفوذ استبدادگونه او، بار

دیگر روحانیت به صحنه برگشت و طبعاً و بر اساس سنت قدیم، با توجه به منابع مشروعیت و قدرتی که در میان مردم و مریدان خود داشت، خواستار ایجاد موازنه تازه و به رسمیت شناخته شدن قدرت خود بود. روشن بود که دشمنی عمیقی بین این سه نیرو، یعنی سلطنت، روحانیت و روشنفکران وجود داشت.

اوضاع سیاسی ایران در دهه بیست تا پنجاه، بازتابی از این دشمنی و منازعه بود. همان‌طور که خود روشنفکران نیز چپ و راست داشتند، روحانیون نیز در برخورد با سلطنت و نیز داشتن دیدگاه‌های متفاوت درباره سهم و نقش و نفوذ خود در اوضاع، و نیز روش برخورد با دیگر نیروها، با هم تفاوت‌هایی داشتند. در این میان، مرجعیت شیعه که در دوره رضاشاه در عراق متمرکز بود، با آمدن آیت الله بروجردی به قم، به ایران منتقل شد و پانزده سال تمام، به نیرویی مؤثر تبدیل شد، نیرویی که در مناقشات و مسائل مختلف این دوره نقش داشت.

مرجعیت آیت الله بروجردی، نشانه طرز تفکر و روشی بود که می‌کوشید با مستحکم کردن پایگاه سنتی خود، از آن به عنوان اهرم فشاری علیه شاه برای تعدیل اوضاع به نفع دین و مذهب و مردم استفاده کند. با این حال، میانه‌ای با نیروهای تندروی که طالب کشاندن این وضع به نوعی جدال و مبارزه به قصد سقوط سلطنت باشند، نداشت.

اوضاع ایران در دهه بیست و سی، آن هم با وجود کمونیست‌ها که یک نیروی پرخاشگر و ضد سلطنت و مذهب بودند، از نظر مرجعیت وقت شیعه، مناسب برای گسترش تضاد تازه میان سلطنت و روحانیت نبود. طبعاً لازم نبود از دید آنان، سلطنت، امر مشروعی باشد، اما در آن شرایط و مثل بسیاری از ادوار، تلاش این بود تا با ایجاد موازنه قدرت، و از دست ندادن اختیار امور، زمینه تأثیرگذاری ویژه بر روند جریان‌ات و اوضاع سیاسی فراهم باشد.

بدین ترتیب، این دوره از مرجعیت که بدون شک، یکی از باشکوه‌ترین دوره‌های مرجعیت در تاریخ شیعه در یکی دو قرن گذشته است، انباشته از انبوهی از مشارکت‌های سیاسی، دخالت در بسیاری از رویدادها، درگیر شدن با بسیاری از دشواری‌ها بر پایه توازن بود که می‌بایست منافع طیف متدین جامعه و ارزش‌های دینی آن را که از سوی مرجعیت به رسمیت شناخته می‌شد، تأمین می‌کرد...

آموزه

شمس تبریزی

اهل جنگ را چگونه محرم
اسرار کنند؟ ماده جنگ هوی
است. هر کجا جنگی دیدی از
متابعت هوا باشد.

قلم‌انداز

ذهن و تصویر

حاصل اینکه: ذهن است و تصویر که از موقعیت‌های گوناگون پدید می‌آید و به تصویر اصلی و نهایی بدل می‌شود و همین تصویر موقعیت ما را در ارتباط با اشخاص و اشیاء تعیین می‌کند. همه ما در زندگی مان موارد متعددی را سراغ داریم که به نقش‌آفرینی تصاویر گوناگون برمی‌گردد.

شنیدن یک خبر نویدبخش، موجب تغییر حال هر انسانی می‌شود، همچنانکه شنیدن یک خبر تلخ، غالباً موجب ناراحتی و ناامیدی می‌گردد. در این قبیل موارد، «خبر خوب» و «خبر تلخ» موقعیت‌هایی هستند که تصاویر ذهنی قبلی ما را منقلب می‌کند و تصویر جدیدی را در ذهن ما پدید می‌آورد که بسته به نوع آن واکنش نشان می‌دهیم و تلخ و شیرین می‌شویم.

تصویرهایی که در ذهن ما قرار می‌گیرد، معمولاً به لحظه‌های ما شکل می‌دهد و با همان لحظه تازه شکل گرفته به ارزیابی می‌پردازیم؛ ارزیابی گذشته، ارزیابی حال و ارزیابی آینده.

تجربیات متعددی در دست است که نشان می‌دهد هر تصویری که آینده را برای انسان تیره و تار کند، بسیار غم‌انگیز و مصیبت‌بار است. در مقابل تصاویری که آینده را برای انسان به صورتی زیباتر و دلخواه‌تر نمایان می‌کند، مسرت‌کننده و لذت‌بخش است. درست از همین جاست که انسان از وعده‌هایی که آینده خوبی را نوید می‌دهند، به شادمانی استقبال می‌کند و شادمانی‌اش را پنهان نمی‌کند و در مقابل، از مظاهری که نشان دهنده آینده‌ای مبهم باشند، دچار اندوه و ناراحتی‌های متعدد روحی و روانی می‌شود که البته می‌توان فراتر از رفتار، در آینده اجتماع نیز چگونگی این حالت را تشخیص داد و بازشناسی کرد.

حال و روحیه پدری که نسبت به آینده تحصیلی و شغلی فرزندش اطمینان دارد، با حال و روحیه پدری که چنین اطمینانی ندارد، بلکه براساس شواهدی چند، می‌داند که شرایط خوبی در انتظار نیست، یکسان نیست و نمی‌تواند یکسان باشد.

این موضوع، پدید آمده از دو تصویر ذهنی است که ممکن است هیچ‌کدام هم منطبق با واقعیت نباشند و حتی اگر براساس دلایل و قوانینی چنین انطباقی وجود داشته باشد، منطقی نمی‌تواند ثابت و همیشگی باشد بلکه هیچ بعید نیست که با پدید آمدن یک موقعیت ناشناخته و حتی غیر قابل پیش‌بینی که زندگی سرشار از آنهاست، از اساس تغییر و تحول پذیرد. با این حال، انسان در تاریخ زندگی هزاران ساله خویش نشان داده است که تابع تصاویر ذهنی خویش است و هرگز بر خلاف منطق تصویر ذهنی خویش عمل نکرده، کاری صورت نداده است، تا به آن حد که اگر کسی بگوید:

ما بر خلاف تصویر موجود در ذهنمان نه فکری می‌کنیم، نه سخنی بر زبان می‌آوریم و نه ارتباطی برقرار می‌کنیم، حرفی خلاف واقع زده است. آری، این تصاویر ذهنی ماست که به ما شکل و حالت می‌دهد و ما را به آنچه که باید انجام بدهیم، الزام می‌کند.

رابطه علم و مذهب؛ دیدگاه ماکس پلاتک

هرمان کرتیشمار

ترجمه: شهرام نقی زاده انصاری

شاید این مسأله مهم‌ترین مسأله‌ای باشد که برای قابل فهم کردن تصویر جدید جهان ضروری است، چون فقط مادیگرایان نیستند که اخیراً مخالف مذهب هستند و امیدوارند که همه مسائل را از نظر علمی حل کنند.

ماکس پلاتک بسیار مفصل مشغول مطالعه درباره این موضوع شد و یک توضیح اساسی برای آن طرح کرد که شاید در مبارزه جهانی‌بینی‌ها نقش مهمی ایفا کند. او ابتدا تأکید کرد که باید اختلافات معینی مورد توجه قرار گیرد، حتی اگر واقعاً هیچ تضادی میان علم و دین نباشد که برای بسیاری از انسانها قابل شناخت نیست.

هر دوی مذهب و علم در مسئله یک قدرت حاکم بر جهان، بهم می‌رسند؛ چون اعتراف در این مسئله وجود دارد که یک نظام جهانی مستقل از انسان وجود دارد و دیگر آنکه ذات آنها هرگز به طور مستقیم قابل شناخت نیستند، بلکه به طور غیرمستقیم قابل درک است یا به عبارت دیگر می‌توان از آن اطلاعی بدست آورد.

هر دو برای آن، دارای اصطلاحی مخصوص به خود هستند. به این ترتیب مذهب برای آن دارای نماد خاصی است و در مقابل آن، علوم طبیعی دارای اندازه‌گیری‌های مستقل بر اساس ادراکات حواس ما می‌باشد و دانشمندان علوم انسانی هم مفاهیم خاص خود را دارا هستند. پلاتک بر این عقیده است که هیچ مسئله‌ای مانع نمی‌شود که هر دوی مذهب و علم همه‌جا مؤثر باشند و هر دو قدرت اسرارآمیز بوده و بنابراین نظام جهان علوم طبیعی و خداوند مذهب قابل شناخت نباشند. خدائیتی که انسان مذهبی بانماهای قابل دیدش در جستجوی نزدیک‌تر شدن به آن است و نظام جهان با قدرت قانون طبیعی‌اش حتی ذاتاً شبیه هم هستند. حالا فقط تناقض احساس شده میان آن دو توسط بسیاری از انسانها اشاره به یک اختلاف اساسی دارد که بهرحال این تساوی ذات به هیچ وجه دوباره رفع نمی‌شود. حال ببینیم این اختلاف در چیست؟

برای انسان مذهبی، خداوند به طور مستقیم و ابتدایی معلوم است. اگر هم او با قوه فاعله قابل شناخت نباشد، با نمادهای مذهبی در بیش به طور مستقیم درک شده و به وسیله پیام مقدس به جان‌های کسانی که به او ایمان دارند، وارد می‌شود. در مقابل آن، برای دانشمند محض، تنها چیز ابتدایی و معلوم، محتوای ادراکات حواس پنجگانه و اندازه‌گیری‌های اخذ شده از آنها و مفاهیم فرموله شده می‌باشد. از آنجا که راه تحقیق استقرایی در جستجوی نظام جهانی خداوند است که می‌خواهد حتی الامکان تا آنجایی که ممکن است به هدف غیرقابل دسترس جاویدان، نزدیک شود.

از اینجا معلوم می‌شود که هر دوی مذهب و علم برای تأیید خود به ایمان به خداوند احتیاج دارند. فقط خداوند برای مذهب در ابتدا قرار دارد و برای علم در پایان هم تفکرات. با اینکه همان‌طور که پلاتک زمانی گفته بود: برای یکی، ایمان به خداوند، اساس است و برای دیگری تاج ساختمان هر نگریستن مبنی بر جهان‌بینی است.

اما اختلاف چیز دیگری است: انسان برای شناخت احتیاج به علم دارد، در مقابل، انسان برای عمل کردن احتیاج به مذهب دارد. برای شناخت، ادراکات حواس ما تنها نقطه ورودی محکم را تشکیل می‌دهد، چون شرط یک نظام جهانی قانونی در اینجا فقط به عنوان پیش شرط فرموله کردن سؤال کردن‌های پربار کمک می‌کند. دیگری در مقابل، هنگام عمل کردن؛ چون ما نمی‌توانیم با تصمیم‌های ارادی مان اقتدار انتظار بکشیم تا شناخت کامل شود و تا موقعی که ما همگی عالم شویم. اکثریت مردم مشغول زندگی هستند و باید تصمیمات فوری اتخاذ کنند و یا طبق عقایدی عمل کنند. برای گرفتن تصمیم صحیح، تفکر طولانی هیچ کمکی به ما نمی‌کند، بلکه، فقط حکم روشن معینی را می‌دهد که ما از رابطه مستقیم با وجدان مان بدست می‌آوریم. این رابطه فقط قدرت دارد برای ما استحکام درونی و همچنین صلح روانی ممتد ما را تضمین کند که ما آن را به عنوان عالی‌ترین کالای زمینی برای زندگی احتیاج داریم!

و پلاتک این اعتراف را با نتیجه‌ای ذیل تکمیل می‌کند: اگر ما علاوه بر قدرت و علم مطلق خداوند، صفات نیکی و عشق را هم به او نسبت دهیم، آن وقت، پناه بردن به او، انسان در جستجوی تسلی را بسیار مطمئن کرده و به او احساس خوشبختی می‌بخشد.

ضمناً این یقین هم به وجود می‌آید که آزادی اراده دیگر دارای مسئله‌ای نیست و وحدت علوم هم آن‌جایی وارد آگاهی انسان‌ها می‌شود که دنبال رابطه درونی هستیم و امروزه این مسئله خیلی شفاف مشاهده می‌شود که علوم و مذهب با هم اشتراک دارند. این تصویر جهان جدید ماکس پلاتک است. حالا بستگی به ما دارد که قدرت فکری او را برای انسانها قابل استفاده کنیم.

بنده در آن سال‌ها یعنی ۱۳۳۷ که ۱۲ و ۱۳ ساله بودم، به اتفاق خانواده خودمان به کار کشاورزی مشغول بودیم. بعضی مواقع هم با دریافت مزدی اندک به بعضی خانواده‌هایی که احشام زیادی داشتند، کمک می‌کردیم. همان سال به‌عنوان نوکر کوچک به مدت یک‌سال کارگر کوچک یک خانواده مشغول به کار بودم. آن خانواده یک نوکر بزرگ هم داشت که دارای زن و بچه‌ای در حدود ۲۵ ساله بود و با ۴ رأس گاو نر شش‌م می‌زد. آن زمان حتی یک تراکتور هم در بخش ورزشان نبود و تمام کشاورزان با چهارگاو نر و یا با دو گاو نر زمین‌ها را شش‌م می‌کردند و ارباب هم دارای ۱۰ و ۱۵ رأس احشام و چهارپا بود. چهارگاو نر و ۲ گاو شش‌برده و دو رأس گاو میش و چند رأس هم گوساله‌های کوچک و چند رأس هم اسب و الاغ و غیره.

نزدیک به یکصد رأس هم گوسفند داشت و تمام گوسفندان ده را چوپانان روستا می‌چرانیدند. ولی سایر چهارپایان مانند گاوها و غیره را بچه‌های هم‌سن و سال بنده به چرا و صحرا می‌بردند. من چهارپایان ارباب خودم را جهت چرانیدن به صحرا می‌بردم و عصر به خانه ارباب می‌آوردم و به سایر کارهای سبک خانواده کمک می‌کردم، از جمله نگهداری گوسفندان موقع شیردوشی ...

زن ارباب ما یک زن سخت‌گیر و خسیس بود و تمام افراد خانواده حتی شوهر و پسر و عروس و نوه‌هایش از او حساب می‌بردند و می‌ترسیدند حتی خود بنده!

تقریباً نیمه خردادماه گوسفندان شیر خوبی می‌دادند. در همان زمان یک گربه عارض شیرهای زن ارباب ما شد به‌طوری که شبانه از هر جا وارد خانه می‌شد و درب دیگها را با سیرکنار می‌زد و از شیر تقریباً نیم استکان می‌خورد و می‌رفت! مادر بزرگ خانه هرچه تقلا می‌کند که گربه را فراری دهد تا دیگر وارد خانه نشده و شیر نخورد، موفق نمی‌شود و حیوان زبان‌پسته از رو نمی‌رود!

یک روز عصر که چهارپایان را از صحرا به خانه آوردم، دیدم مادر بزرگ، خانه گربه را گیر انداخته ضمن کتک، انداخته به چاه گوشه حیاط که تقریباً ۴-۵ متر عمق داشت و پاییز در آن چاه‌ها تخم بذر بهاره دفن می‌کردند. وقتی من رسیدم گربه میومو می‌کرد. مادر بزرگ خانواده به همه اخطار کرد که: کسی حق ندارد گربه را از ته چاه نجات دهد.

خلاصه فردا که باز از صحرا آمدم، دیدم گربه هم‌چنان میومو می‌کند. از نان خودم، دور از چشم مادر بزرگ خانه در تاریکی تکه نانی بردم و انداختم توی چاه. باز فردا که از صحرا آمدم، دور از چشم آن زن رفتم، دیدم گربه نان را نخورده است و هم‌چنان میومو می‌کند ولی صدایش بسیار ضعیف شده است.

دلم سوخت و نتوانستم طاقت بیاورم. نیمه‌های شب به بهانه دست‌شویی رفتم بیرون، توکل به خدا کردم و گفتم: اگر مادر بزرگ مرا کتک هم بزند، باید این گربه را از ته چاه نجات دهم.

در گوشه حیاط چند چوب خشک وجود داشت. یک چوب بلند خشک حدود ۶ متری را برداشتم و به صورت ۴۵ درجه دراز کردم ته چاه و رفتم خوابیدم. صبح زود رفتم دیدم گربه از چاه درآمده و رفته است. زود چوب را کشیدم بیرون و گذاشتم جای قبلی خودش گربه هم دیگر به آن طرف خانه نیامد.

از آن تاریخ سالها گذشته و تحولات بزرگی در کشور ما روی داده است از جمله پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران. بنده هم کارهای زیادی در طول ۶۰ سال گذشته انجام داده‌ام، از جمله احداث یک باب مسجد در روستای خودم و احداث چهارباب مدرسه ۳ کلاسه در روستاهای محروم بخش خواجه و ورزشان و آب‌رسانی به ۳ روستا و احداث منبع ذخیره آب مشروب روستایی، تهیه جهیزیه برای ده‌ها نو عروس خانواده‌های بی‌بضاعت در روستاها و احداث راه روستاها به طول ۸۰۰ متر و لوله‌کشی گاز به چند خانوار بی‌بضاعت در حاشیه و داخل کلاتشهر تبریز و اهدای صدها بسته خوراکی مانند برنج و روغن و غیره و دیگر کارهای خداپسندانه.

اگر کارهای فوق من برای رضای خدا بوده و اندک ثوابی داشته باشم، من خودم نجات آن گربه از ته چاه در بهار سال ۱۳۳۷ را صد برابر بالاتر می‌دانم.

مراد نویدی قشلاق

در روزنامه اطلاعات واقعاً مطالب ارزش‌مندی را چاپ می‌کنید مانند قسمت فرهنگی و خاطرات. بنده هم می‌خواهم یک خاطره عرض کنم که خدا می‌داند عین واقع است.

در سال ۱۳۳۷ من ساکن روستایی در فاصله ۱۰ کیلومتری ورزشان و اهر آذربایجان شرقی بودم و مانند سایر روستاییان به کار کشاورزی و دامداری مشغول بودیم. در آن سالها هنوز نظام ارباب رعیتی در سرتاسر ایران برقرار بود.

بعد از بیرون رفتن ارتش شوروی از ایران، مالکان در آذربایجان شمشیر را از رو بسته بودند و از هیچ‌گونه ظلم و سخت‌گیری در حق کشاورزان و روستاییان خودداری نمی‌کردند. ضمن برداشت خالصانه از محصولات جمع‌آوری شده از زمین مانند گندم و جو و یونجه و سیب‌زمینی و میوه‌جات درختی و عدس و نخود و هر چیزی که از زمین بروید در بعضی روستاها یک‌سوم و بعضی روستاها یک‌چهارم بطور خالص ارباب برداشت می‌کرد، غیر از برداشت از محصولات کشاورزی اقلام زیر را هم از رعیت بیچاره می‌گرفتند که عبارت بود هر

خانواده کشاورز که ۱۰ کیلو کره خالص، ۶ و یا ۸ عدد

مرغ و خروس، در فصل پاییز ۲۰ الی ۳۰ دانه تخم‌مرغ در فصل زمستان از ۳ روز الی یک هفته شیر تمام گوسفندان روستا در بعضی از روستاها هر خانوار ۱۰ کیلو زغال جهت سَماور ارباب و یک طناب ۱۰ متری جهت نگهداری اسب‌های ارباب و ۲ بار الاغ یا قاطر هیزم جهت بخاری‌های ارباب، حمل غلات بهره‌گرفته شده به‌طور مجانی به تبریز و هر جایی که ارباب می‌خواست از هر خانوار یک نفر به مدت یک هفته بیگاری جهت کارهای شخصی ارباب از هر خانواده روستایی یک جفت

جوراب پشمی ۳ نخه، یک رأس گوسفندپروری جهت عیددینی ارباب و چیزهای دیگری که البته به دلیل گذشت زمان فراموش شده است، مانند نان شیرمال بلاعوض و آش رشته و پلو و غیره.

روستاییان حق نداشتند از دولت احداث مدرسه درخواست کنند! در بخش ورزشان که حدود ۸۵ پارچه آبادی داشت، تنها چهار روستا مدرسه دولتی داشتند. یک باب مدرسه در خود ورزشان بود که در آن زمان پرجمعیت بود و مرکز بخشی بود و دیگری روستای آق‌بلاق که بالای ۵۰۰ خانوار بود، یک باب مدرسه هم در روستای آقابابای فرامرزی، که یک باب مدرسه هم در روستای کاسانخ بود. بقیه روستاهای بخش ورزشان مانند سایر روستاهای آذربایجان شرقی از داشتن دبستان و مدرسه محروم بودند و فقط حق داشتند به مدت ۳ و ۴ ماه در فصل زمستان مکتبخانه دایر نمایند که آن هم فقط درس قرآن بود.

زمانی که خان روستای ما به ده ما می‌آمد، نوکر و آشپز همراه خود می‌آورد. هر یک هم مسلح به تفنگ برنو و تفنگ سه لول شکاری بودند همیشه ۳ قلابه سگ شکاری هم داشتند.

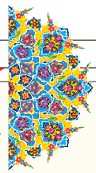
خان روستای ما ساکن چند روستا آن طرف تر بود، ولی اگر مالک روستای ساکن آن روستا بود، آن روستا برای روستائیان بدتر از زندان بود. خوب است بدانید اگر کسی از روستائیان پسر خود را می‌خواست داماد کند، باید هدیه‌ای به ارباب تقدیم می‌کرد! اگر دختر خود را شوهر می‌داد، باید هدیه‌ای به ارباب تقدیم می‌کرد. هم چنین برای رفتن به زیارت کربلا یا مشهد باید از ارباب اجازه می‌گرفت و هدیه می‌داد مانند زمان ناصرالدین شاه قاجار. خان فقط از کسان مردگان پول قبر نمی‌گرفت!

در واقع رعیت در تمام سال برای مالک کار می‌کردند. مالک روستای ما «ببن خان» مدت حدود سه ماه در زمان برداشت محصولات کشاورزی و خرمن کوبی ساکن ده ما می‌شد. او، غذای پخت روستائیان لب نمی‌زند و همراه خودش آشپز و مهتر برای رسیدگی به اسب‌هایش می‌آورد. البته مخارج را از روستائیان دریافت می‌کردند مانند نان روغنی، جوجه، مرغ و بره و یونجه و جو و برای اسب‌ها، خلاصه وضعیت ارباب رعیتی بسیار وحشتناک بود و باور کردنی نیست اما خدا می‌داند واقعیت داشت.

تصویر از روستای ارباب

پشت به کویه ایستاده بود.

حالا دیگر قطار شتاب گرفته بود. فرانتس ناگهان چنگ زد پهلویش و خشکش زد که مبدا کیف پولش را با آن همه چیز گم کرده باشد: بلیت سفت کوچک، کارت ویزیت یک غریبه با یک آدرس خیلی مهم، و درست خرج یک ماه زندگی به مارک. کیف پول صحیح و سالم و گرم و نرم سر جایش بود. خانم‌های پیر شروع کردند به تقلا و خش خش،

داستان‌های آن‌ها و امیدهای آنها

عقربۀ بزرگ سیاه

فرانتس ناگهانی

و ساندوچ‌شان را باز کردند. مرد توی راهرو برگشت، کمی تلو تلو خورد، نیم‌قدم عقب رفت و بعد که حریق تکان قطار شد به کویه آمد.

بیشتر دماغش یا آب رفته بود یا از اول در نیامده بود. به همین چیزی که از پل دماغش باقی مانده بود، پوست سفیدی شبیه کاغذ پوستی چسبیده بود، آن‌قدر هم محکم که حال آدم به هم می‌خورد. سوراخ‌های دماغش تمام حجب و حیایش را از دست داده بود و روبه‌روی هر بیننده و حشمت‌زده‌ای که قرار می‌گرفت ناگهان عین دو حفره می‌شد که تاریک و غیرقرینه بودند.

گونه‌ها و پیشانی‌اش محدوده جغرافیایی رنگ‌های مختلف بود: انواع رنگ‌های زرد و صورتی، و خیلی هم براق. این ماسک ارثی بود؟ اگر ارثی نبود، چه مرضی، چه انفجاری، چه اسیدی، او را از ریخت انداخته بود؟ دهانش اصلاً لب نداشت. چون مژه هم نداشت، چشم‌های آبی‌اش حالت بهت‌زده‌ای پیدا کرده بود. با این حال، لباس مرتبی تنش بود، سر و وضع آراسته‌ای داشت و هیکلش بد نبود. زیر پالتوی کلفتش کت چهاردکمه پوشیده بود. مویش مثل کلاه‌گیس صاف و نرم بود. با حوصله زانوی شلوارش را کشید بالا و نشست، و بادست‌هایش که دستکش خاکستری داشت مجله‌ای را باز کرد که روی صندلی‌اش گذاشته بود.

رعشه‌ای که بین دو کتف فرانتس دویده بود حالا محدود می‌شد به احساس عجیب و غریبی توی دهانش. زیانش بدجور زنده به نظر می‌رسید. سقف دهانش خیس کثیف بود. حافظه‌اش دهلیزی از انواع مجسمه‌های مومی گشود و فرانتس می‌دانست، بله، می‌دانست که توی این دهلیز، آن ته ته، یک جایی، نوعی سالن وحشت در انتظار اوست. یاد سگی افتاد که توی درگاه یک قصابی استفرغ کرده بود.

یاد بچه‌ای افتاد که تازه تاتی تاتی می‌کرد و در آن سن و سال به زحمت دولا شده بود و با سماحت چیز کثیفی شبیه پستانک را برداشته بود و وسط لب‌هایش گذاشته بود. یاد پیرمرد سرماخوردۀ افتاد که توی تراموا سرفه کرده بود و یک تکه خلطش توی دست بلیت جمع‌کن افتاده بود.

این‌ها تصویرهایی بودند که فرانتس بیشتر وقت‌ها پس‌شان می‌زد اما همیشه در پس‌زمینه زندگی‌اش وول

می‌خوردند و با اسپاسم هیستریک‌شان به هر علامت و منظرۀ جدیدی که شبیه‌شان بود ملحق می‌شدند. روزهای اول، هر بار این طوری اذیت می‌شد، دمر روی تخت‌خوابش می‌افتاد و سعی می‌کرد دل به هم خوردگی‌اش را بخواباند. در خاطرات مدرسه‌اش نیز همیشه طفره می‌رفت از تماس‌های ممکن و غیرممکن با پوست کثیف و جوش‌زده و لیز هم‌کلاسی‌ها که به فرانتس اصرار

آن‌قدر فکر جالب و جسورانه و مهیجی بود که مجبور شد عینکش را از چشم بردارد و پاک کند. زیرلب گفت: «نه، نمی‌شود، حرفش را هم نباید زد.» اما در عین حال می‌دانست که نمی‌تواند بر این وسوسه غلبه کند. بعد با انگشت شست و نشانه گره کراواتش را صاف کرد و وسط تلق‌تلق‌ها و دنگ‌دنگ‌ها از روی ورق‌های فلزی و شُلی که دو واگن را به هم وصل می‌کرد رد شد. احساس کرد وسط معده‌اش یکباره ریخت پایین، و بعد وارد واگن شد.

واگن اشتلتسوگ (به آلمانی یعنی «سریع‌السير») درجه دو بود، و برای فرانتس درجه دو معنی‌اش خیلی خیلی جذاب بود، حتی کمی بوی گناه می‌داد، باطعم تند و تیز و خوشمزه چیزهای کاملاً تجملی، مثل چند قطره لیکور غلیظ سفید، یا آن گریپ‌فروت زرد گنده شبیه کله که یک بار سر راه مدرسه‌اش خریده بود، درجه یک که اصلاً خوابش را هم نمی‌شد دید؛ مال دیپلومات‌ها و ژنرال‌ها و ستاره‌های سینما بود که دیگر جای‌شان روی زمین نبود! درجه دو هم البته... درجه دو... کاش جرئت پیدا می‌کرد.

می‌گفتند پدر مرحومش (یک محضردار بی‌پول) یک بار خیلی وقت پیش، قبل از جنگ، با درجه دو سفر کرده بود. فرانتس هنوز دودل بود. اول راهرو ایستاد، کنار اعلامیه‌ای که فهرست اسباب و وسایل قطار روی آن نوشته شده بود. حالا دیگر خبری از آن جنگل شبیه پرچین نبود که تندتند رد می‌شد، بلکه چمنزارهای وسیعی با نهایت وقار می‌خرامیدند، و آن دورترها، موازی خط آهن، شاهراهی امتداد داشت که اتومبیل فستولی و ریزه‌میزه‌ای درست عین فشفشه در آن حرکت می‌کرد.

همین موقع مأمور قطار که می‌گشت و سرکشی می‌کرد از بالاترین کیفی نجاتش داد. فرانتس مابه‌التفاوت داد و بلیتش را یک درجه برد بالاتر. تونل کوتاهی با تاریکی پرسروصدایش گوشش را کرد کرد. باز همه جاروشن شد اما مأمور قطار غیب شده بود.

توی کویهای که فرانتس واردش شد و تعظیم بی‌سروصدایی هم کرد که کسی نفهمید، فقط دو نفر نشسته بودند - خانم خوشگلی که چشم‌هایش برق می‌زد، و مرد میانسالی که سیل تر و تمیز زرد مایل به قهوه‌ای داشت. فرانتس بارانی‌اش را آویزان کرد و با احتیاط نشست. صندلی نرم نرم بود، برآمدگی نیم‌دایره نرم و راحتی هم به محاذات شقیقه آدم صندلی را از صندلی بغلی جدا می‌کرد، و عکس‌های روی دیوار هم حسابی رمانتیک بودند: یک گله گوسفند، یک صلیب بالای صخره، یک آبشار.

فرانتس آرام آرام پاهای درازش را کش داد و خیلی آهسته روزنامه تا شده‌ای از جیبش در آورد. ولی نمی‌توانست بخواند. مات و مبہوت چیزهای لوکس و مجلل بود. روزنامه را همان‌طور باز نگه داشت و از بالای روزنامه رفت توی نخ همسفرهایش. اوه، جذاب بودند! خانم کت‌دامن مشکی پوشیده بود و کلاه مشکی جمع و جوری با یک چلچله کوچولوی الماس سرش بود. قیافه‌اش جدی بود، نگاهش سرد، و بغهمی نفهمی پشت لب بالایی‌اش کرک تیرهای داشت که خب، نشانه گرم مزاجی بود.

باریکه‌ای از آفتاب افتاده بود روی پوست شیری رنگ گلویش که دو چین ظریف عرضی داشت که انگار باناخن کشیده بودند، یکی بالای دیگری: به قول یکی از هم‌کلاسی‌هایش که از متخصص‌های زوددرس بود، همین خودش نشانه انواع معجزات بود. مرد احتمالاً خارجی بود، چون یقه نرم و لباس پشمی پیچازی‌اش این‌طور نشان می‌داد. البته فرانتس اشتباه می‌کرد.

خانم بالحن ناراضی گفت: «من تشنه‌ام شده، چه بد که خبری از میوه نیست. آن توت‌فرنگی‌ها واقعاً جان می‌دادند برای خوردن.»

خانم بالحن ناراضی گفت: «تقصیر خودت است.» کمی بعد هم اضافه کرد: «هنوز باورم نمی‌شود... عجب کاراحتمانه‌ای بود.»

درابر نگاهش را گرفت طرف آسمان خیالی، و جوابی نداد.

ادامه دارد

دکترسیر وسپرادران شکوهی

کتاب مجموعه شعر حسن نیک‌منش را همین که باز می‌کنی تا شسروغ به خواندن نمایی، پایت از این دنیای فانی و جنگ هفتاد و دو ملت و سرد و گرم غرب و شرق و شمال و جنوب رها می‌شود و خود را در فضایی می‌یابی که سراسر جان است و روح، و سرود است و سرور، دنیای جان جانان، پهنهٔ خیال و آمال، مالا‌همال از کوه‌هایی که برف و چشمه‌سارهای پرآب و دشت‌های پرغلف. دنیایی به سفیدی برف و به بلوری یخ و کوه‌هایی به بلندی قاف. آنچه می‌خوانی و می‌بینی کوه است و کوه‌نورد، چستی است و چالاک، فرزانیگی و مردانگی، مردی است و جوانمردی و امید است و امیدواری، فراز است و فرازاها، هیچ نشکسانی از نشانه‌های شهرها، کلان‌شهرهای امروزی را نمی‌یابی چون: طبقات بلند و آسمانخراش‌ها، گرهِ ترافیک و آلودگی هوا، دالان‌های تنگ و پارک به نام زیرگذر و تونل‌های زیرزمینی و مترو، قطع و پی‌آمدهای ناهنجار تحدید باغات و بوستان‌ها دشواری و دشواری‌ها، دویدن و دودیدن‌ها را، و آن نومی‌دی‌ها و نابه‌سامانی‌های اینان را هم.

در بزم سرخوشان کوه خود را در کوچه باغ‌ها و تپه و دره‌های خوش منظر و خانه باغچه‌های سال‌های نه چندان دور، دورهٔ کودکی و نوجوانی خودمان می‌یابی و می‌بینی که تا چشم می‌گرداندی بین اطاق‌های تو در تو با ارس‌های بلند و شیشه‌های الوان رنگی رنگارنگ که نور را با هزار رنگ در اطاق‌ها و طبنی پخش می‌کرد. در چنین محیط و فضای دلت باز و حالت خوش بود. حیاط اندرونی با درخت‌های نارنج، بهارخواب با عطر یاس‌های باغچه، حوض بزرگ مستطیلی و دایره‌ای وسط حیاط با تلمبه‌ای در کنار آن، با منظر آب چاه که در گوشهٔ حیاط با چند متر عمق در حال جاری، در طاقچه‌های تعبیه شده در کناره‌های چاه و چشمه با بوی تند کوزه‌های ترشی و خُم‌های پر از سوسات سالانه و ماهانه و حتی روزانه از هر نوع خوردنی و نوشیدنی چنان که در رف‌های اطاق‌ها و پستوها آویزهای فلفل و سیر و به و انار، و خوشه‌های انگور آویخته در دیرک‌های پستوها همه و همه به صورت پرده‌های زندگی جاری نشأت گرفته و منبعث از کتاب (در بزم سرخوشان کوه) حسن نیک‌منش متبادر می‌شود. نوستالژی نشئه‌آور که خواننده را در خلسهٔ خوش و خرم خود فرو می‌برد او را از یاد کوه‌ها و یال‌ها شادان و امیدوار می‌سازد. این چنین است که کتاب را که اخیراً توسط انتشاراتی اسلیم رویان واقع در خیابان شامپور (آرتش جنوبی)، طبقه همکف بنیاد پژوهشکده شهریار، در ۱۲۵ صفحه و به قیمت ۸۰۰۰ تومان منتشر شده؛ مشتاقانه تهیه می‌کنی و پیش از اینکه بخواهی در چند و چون آن به سخن‌پردازی لازم است ولو گذرا خود شاعر و سراینده مجموعه را به شناسی چرا که اگر به متن سروده‌ها وارد شوی سخت است دل از خواندن آن کندن و چشم از محتوای آن برداشستن. لذا بهتر است ابتدا شاعر این مجموعه شیرین و نویدبخش را شناخت که دیوان خود خواندنی و دانستنی دیگری است.

حسن نیک‌منشن، را از ده‌ها سال پیش می‌شناسم. آن سال‌ها که آموزگار مدارس مرند بود توسط دوست مشترک‌مان جناب جمشید هدایی برادر بزرگ شادروان ساعد هدایی معاون شایسته و بایسته اسبق میراث فرهنگی، جمشید هدایی خود اهل قلم و کتاب و مطالعه هست. هنوز هم یاد شیی که در اوایل انقلاب ۵۷، در منزل مشترک‌شان در مرند به سحر رساندیدم، خوش دارم و هم نوبتی را که در معیت زنده‌یاد حاج‌محمدآقا نیک‌مهر (شاطر اصلی) که حالی داشت و احوالی و یار شاطر جمع آن سال‌های خوش ما بود در اهر میهمان مرحوم اصغر نیک‌منش(میرزای شاعر)، پدر حسن‌آقا بودیم

شبی که کاش سحر نداشت و چون اصحاب کهف سبید و نه سال در چنان حال و خواب خوشی فرو می‌خفتیم. شبی از شب‌های سرد زمستان بود و برف و سرما، سرمایی که زنده‌یاد اخوان را با سرودهٔ جاودانهٔ زمستان – اش آرزو می‌کردیم که پاسخگویان سلامت اینجاست!

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت، سرها در گریبان‌ست. کسی سر برنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را نگره جز پیش پا را دید نتواند که ره تاریک و لغزان است و گر دست محبت سوسی کسی یازی، به اکراه آورد دست از

بغل بیرون؛ که سرما سخت سوزان است. چنان سوزان که در بازگشت به تبریز در گردنه «گویچه بل» دچار پرف و بوران شدیم و ما به چشم خود دیدیم که: نگره جز پیش پا را دید، نتواند. به ناچار مرحوم نیک‌مهر و جناب بهمن پیر نیاکان برای تهیه زنجیر چرخ به اهر بازگشتند و تازه بعد از تهیهٔ آن و آمادگی‌های لازم به سوی تبریز راه افتادیم و تنها دیروقتی از شب گذشته توانستیم به خانه‌ها رسیدم.

دیگر با شاعر در بزم سرخوشان کوه آشنا و دوست بودیم. علیرغم بعد مکان و مسافت و دیدارهای بسیار دور و دیر، هرگز خللی در مهر و محبت ما پیش نیامد. در دیدار مدام ما و صحبت با جناب هدایی یاد و نامی هم از نیک‌منش – به میان می‌آمد و اینکه در مرند هست و مشغول دبیری و همچنان رهرو کوه‌ها و دشت‌های آن محال و محالات دیگر. نیک‌منش، برخلاف قریب به اتفاق فرهنگیان غریبومی که تلاش در بازگشت به شهر و دیار خود و کلان‌شهرها و پایتخت دارند همچنان مشتاقانه در مرند ماند و در گوشه‌ای از باغات تخریب و تضریب شده آن شهر با صفا و در واقع شهر باغ‌های گذشته در گوشه و نشی یکی از چهارراه‌های خیابان‌های جدیدالاحداث زمینی خرید و خانه‌ای ساخت و صاحب خانواده و داماد و حتی پدربزرگ هم شد. علیرغم گذشت جوانی و بازنشستگی همچنان در عهد و قرار خود با کوه و دشت پای فشرد و استوار باقی ماند و خود نیز روز به روز به سان کوه، روشن و پاک و بی‌آلایش و بالا و بالاتر شد و حالیا در سنین بالاتر از شصت همچنان می‌نویسد و می‌سراید و در ستیغ کوه‌ها و در نرم نرم‌ا دره‌ها می‌خرامد و می‌خواند:

بر این قله، بر این اوج جایی برای همه تواند بود چه مردانی که پیش از ما بر این کوه و کتل سبکبار برآمدند و خسته و سکنین بار رفتند چه راه‌جویانی که بعد از ما به آیینی نو، از سمیری که در امکان و فکرت ما نمی‌گنجد راه بر قله‌های ناشناخته می‌گشاید...

در تابستان ۹۴، همراه جناب هدایی، دیداری در خانه‌اش دست داد. با شوق و ذوق همراه گشته راهی کوه‌ها و آبشار «گول‌آخیر» شدیم. به مانند چهل سال قبل سبکبال و خوش خیال و نرم و گرم، راهنمایی و میزبانی می‌کرد خوش بود که آن: «کوه بوزاغ» است، و پشت آن «سلطان سنجر»، آن دور... «قالتی» و آن دوردورها «کیامکی» و «ایان داغی» و...

چندی از ایمن دیدار نگذشته بود باخیر شدیم که کتاب شاعر در بزم سرخوشان کوه – که در مرحله چاپ و اجازه انتشار بود روز یکشنبه ۲۹ آذر ۹۴ رونمایی خواهد شد. کسانی از مدعوین در کتابفروشی – اسلیم رویان – حضور یافتند، افرادی از خانواده و اهل کتاب و قلم، جناب امیر نیازی (صادق‌زاده نیازی) ناشر مجموعه با سخنان کوتاه خود حضور حضار را خیرمقدم گفت و دامنه سخن و مجلس را به نیک‌منشن و حضار وا گذارد. امیر

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت،

سرها در گریبان‌ست.

نیازی خود دارای طبع شعر و صاحب مجموعه شعر – بی‌نشانی‌ها – ست.

نیکو دیگر این خانه جای من نیست! دیگر توان ماندن ندارم. بهماند که شب بی‌چراغ است و بی‌فردا بهماند که دریام بی‌ساحل است و ماهی اما نیکو

دربزم سرخوشان کوه

نمای کلی از ساختمان بنیاد پژوهشی شهریار

زبای – شهریار – در ساختمان بنیاد پژوهشی شهریار عبور مرا به سوی همدلی‌ها تضمینی نیست که شب‌پره‌ها خبر از روشنی فردا ندارند. هفت روز است که بی‌خورشیدیم و با شب‌هایش می‌شود صد قرن! پس کجاست فانوس‌های روز مبادا؟ آه نیکو، نیکو، نیکو مرا بر طراوت نیلوفرهای آبی بگو با من از سیر آبی ماهی‌ها

از راز اقا‌قی‌ها بگو، حرف بزن دیگر این خانه، خانهٔ من نیست. مرا با خود به ابدیت یک دل خوش همسفر کن رو کن از هر چه اندوه تیره است مرا یکرنگ آن هفت رنگ بینایی کن

دیگر از چهره‌های کلدایی واگیردار به تنگ آمده‌ام مرا ببر نیکو مرا با خود ببر مهتاب یادگاریم شبی شاید به ما خندید... و بعد نیک‌منشن کوتاه و متواضعانه صحبت کرد و صادقانه از حضور حاضرین قدردانی نمود. بعد چنان که رسم چنین مجالس و نشست‌هاست سوت و کور نشستیم. در این لحظه‌های گذرا یاد مرند و شبی را که در کنارش سحر کردیم و زندگی ساده و بی‌غل و غش امروزی‌اش به سان پردهٔ سینما از فکر و ذهن گذشتند بی‌اختیار گفتم می‌خواهم دو سه کلمه‌ای صحبت کنم! حسن‌آقا استقبال کرد و حضار هم دقیق شدند. گفتم: قرار نبود در این مراسم صحبتی کنم اما وقتی از خانه به منظور شرکت در این مراسم حرکت کردم، هوای مه‌آلود و کولاک و سوز و سرما و یخبندان کوچمه، مرا را به یاد شعر – زمستان – اخوان ثالث انداخت.

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت، سرها در گریبان‌ست.

صبح هم مقالهٔ مبسوطی را که استاد ارجمند ما جناب دکتر محمود نوالی استاد فرهیخته فلسفه در مورد چند و چون شعر که تألیف کرده‌اند مطالعه می‌کردم که در آن از سوز و گداز، نوش و نیش، فراز و فرود، جوش و خروش، کنش و واکنش، تند و تیز و به ده‌ها موضوعات فلسفی و اجتماعی و سیاسی و عرفانی و عاشقانه آن نظر انداخته‌اند. اینجا، حضور شما عزیزان و محل مناسب کتابفروشی و نام ... نمی‌سازات

به زندان استعاره و تشبیه به هیأت کمان ابرو و شبّ کُیسو. علیرغم این خواسته و نظر، به مقتضای حال و احوال و تحت تأثیر طبیعت و زیبایی‌های حیرت‌آور طبیعت که گفته‌اند زیبایی بالاتر از زیبایی خود طبیعت متصور نیست علاوه از – استعاره و تشبیه و موارد حماسی و اسطوره، کلمات بدیعی را نیز به جا و به زیبایی در مجموعه استفاده می‌نماید چنانکه می‌نماییم.

کلمات بدیع‌ونو

کلماتی چون: چکاد، افشره، خون چاله دل، مادینه جان خود، متسور، هندوبار، پاتاه، این فصل ارتفاع، دیجور، گلسنگ، شولا، کورسوی چراغ، فصل مرگ، کوزر، گرزه مار، ورزا، شرنگ، نه توی‌های رنگین، نرمانم، جوشن خالی، هروله، تلماسه، بوی نا، شُمابه‌دار، کندوی نور، پوزار، کنوال، آتش بیز، تیلسان زرد، غلیظان شداد، برغو، آبسالی و... چنان این کلمات را زیبا و دیبـا و به جا و متناسب و در قالب خود و بسا ملاحظه صنایع و فنون شعری در بیت بیت سروده جا انداخته که «شرنگ» مژهٔ «نوش دارو» می‌دهد و «تلماسه»، «زرماسه»، را می‌ماند و «گرزه مار»، به «گرزه‌زار»، «گل‌سنگ» با «ایارام‌چیچی» بار دیگر مجموعه را از بعد استعاره‌های تاریخی و به کارگیری آنها که بسیارشان را به قول جناب پیرنیاکان که خود اهل بحث و فحص می‌باشند، حتی بسیاری از صاحبان مدارک عالیه امروزی دانشگاهی ما، به طور دقیق از سیر تاریخی و علت استعاره و حسامه بودن آن غافل و ناآگاهند چون:

قاف – فلات عشق/ ص ۱۶؛ سیمِرخ بودن و – سیمِرخ – شدن/ ۱۶؛ هفت خان/ ۱۷؛ صلح الهی/ ۲۵؛ عجزوه پیری/ ۲۷؛ ایوب/ ۲۷؛ منتر، تموزه، باطل السحر/ ۲۸؛ نسیم مسیحا دم/ ۲۸؛ قارون/ ۳۰ و... شاعر چون دانای تاریخ و اسطوره‌شناس آنها را در سروده‌های خود به جا و به مناسبت به کار برده، فکر خواننده را از فراز تاریخ امروز و دیروز به دور دورها چون کوه‌های نابِدا سوق می‌دهد و در خیال و رویاها به سرانجام امیدبخش و کامکار می‌رساند و می‌نشانند چنین است استعاره‌های: قالیچه سلیمان/ ۴۶؛ عهد دقیانوس/ ۵۴؛ گیلگمش/ ۶۹؛ آب حیات/ ۷۰؛ اژدهای هفت سر/ ۸۳؛ آرش/ ۹۴؛ دیو سفید/ ۹۴؛ معراج/ ۹۵؛ چشم اسفندیار/ ۹۵؛ چشمه حیوان/ ۹۷؛ قفل هفت جوش/ ۱۰۱؛ پروتمه/ ۱۰۲؛ گرزه مار و...

تشبیهات

نیک‌منش در – «بزم سرخوشان کوه‌نشینان» اش تشبیهات زیبایی به کار می‌گیرد، مانند:

هالاک انگشتان، دوست دارم خاک را به خاطر تملک دستان، دوست دارم خار را به خاطر هالاک انگشتان، ای شاهکار هستی/ ۲۴ وین دست‌های پینه بسته که خالی‌ست/ ۳۸ گرزه مار/ ۶۲ تا دوردست‌های دشت داس‌ها و دسته‌ها را...

اما در گوشه‌ای از این بیکرانه کنار خرمن کوزر گرزه ماری

مجموعه را چون سر فرصت مطالعه کردم بر

حیرتم افزود، عجبا!

باورم نمی‌شد که حسن‌آقا چنین طبع منسجم

داغ شرنگ مرگ بر رگ نهاده است در شعر «بر جزیره مرجانبه»/ ۴۱ نیک‌منش با بهره‌گیری از داستان کریستفرو نامگذاری سیاهپوست نجات یافته جمعه روزی از نشئهٔ سسوزاندن در آتش جمع وحش دسئهٔ سیاهپوستان آفریقا به نام «جمعه» می‌سراید: در غربت این جزیره بهمانم اگر/ مرا به صحبت انسانی جز تو نیاز نیست/ و اگر، از این دریای هول توانم گذشت – «چوبین آوندی» یادم باشد/ که تو کشتی‌بان آتی.

در شعر: بر زندان تنگ اطاقم/ ۴۵ می‌سراید: ... پر و پروازم نیست/ دل و دماغ آوازم نیست/ قالیچه سلیمانم نیست/ سمند تیزپای سوارانم نیست/ اما آهوی گریزپای خیالم هنوز/ بر آبنشخور آبشاران و طرف چمن‌زاران می‌خرامد.

در ملتقای آسمان و زمین... خواهی اگر بر عارض پاکش نظر کنی/ چون عاشقان عهد کهن باید/ بر راهوار طلب بنشینی/ با کوله‌بار پر از عشق/ از هفت خوان خود و خویش بگذری/ آنگاه، در پای کوه/ رنگ و ریا و دروغ و غرور را/ از خود جدا کنی و سبکبال/ با گام‌های استوار بالا روی/ و آنگاه اگر به قله رسیدی/ در انتظار نام و نان نمایی/ بی امید نوری بر روزنی. در شعر: تا یال‌ها/ ۶۴، یال‌ها را به زیبایی به رودهای معلق، تشبیه می‌کند.

این رودهای معلق رو سوی قله – به دلنای واژگونه دریا – فرو شوند من با خیل کوهیان به جانب دریا روانه‌ام. خارطه کویر/ ۷۶ غبار شامگاهی مه را بر شبنانه پنداشتم و چشم بر آسمان دوختم اما، آب از دست آسمان نچکید.

خوشا اسبی بودن. وحشی و یله بر شب پیرغلف کوه خوشا پروانه‌ای بودن یا یکی زنبور: سبکبال و پرکشان به کندوی نور.

در شعر: بر مسیر پای‌کوب کوه/ ۴۹ سنگ چینی از اجاق کور/ با یـاد نیما و "اجاق سردش" /بر مسیر پای‌کوب کوه/ مانده بر جا سنگ چینی از اجاقی کور/ آتش خردی نهان، اما/ در دل خاکستر سردش: همچنانکه در درون من/ کورسویی از امیدی دور.

در شعر: تابستان/ ۶۱، اصطلاح – قیلوله اطلسی‌ها – را به زیبایی در قالب خود نشان می‌دهد: اگر نبود این همه کار/ این همه بار/ این همه رنج/ این همه تاب این همه تب/ تابستان به کسالت قیلوله اطلسی‌ها می‌گذشت.

در شعر: "قاف"

... و رو می‌آوریم به سوسی "قاف" در فلات عشق/ تا تجربه کنیم/ سسی‌مرغ بودن و "سیمِرخ" شدن را.

در شعر: آن کوه دوردست/ ۱۷؛ اشاره به "هفت خوان" دارد.

اسطوره‌ها

هفت خوان رستم: هفت آفت بزرگ که در راه رستم آمد هنگامی که برای نجات کیکاوس به مازندران رفت. آن هفت عبارتند از: ۱- خوان اول، کشتن رخس ششیری را ۲- غلبه تشنگی بسیار بر داس‌ها و دسته‌ها را... رستم و رف تشنگی ۳- کشتن اژدهایی را ۴- کشته شدن زن ساحر به دست رستم ۵- گرفتاری – اولاد – به دست رستم ۶- جنگ با ارزنگ دیو ۷ – کشتن رستم دیو سفید را.

ادامه دارد

چهارشنبه ۲۸ آذر ۱۳۹۷– سال‌نودوسوم – شماره ۲۷۱۷۵

ویژه فرهنگ‌تاریخ وتمدن ایران وجهان ۳۸۱ **اطلاعات**

لوح

دربزم سرخوشان کوه

هنر و ملکوت

زندگی و معنا و چه رازی است میان نوع نگاه و رنگ افق. آیا آنچه ما از زندگی می‌دانیم بیشتر از دانسته‌های یک شن از خاک یا یک برگ از درخت است؟

هنر و قدرت ناسازگارند. هنر می‌سازد و قدرت تخریب می‌کند. چه باید کرد تا سیاست سازنده مسدود، چیزی به سمت روح حرکت نمی‌کند.

در مشرق‌زمین تخریب‌ها اجتماعی و بازسازی‌ها فردی است. به همین جهت، هرکس در شرق خود را هر روز بازسازی نکند، هر روز هزار بار تخریب می‌شود.

چه باید کرد؟ چه باید کرد؟ وقتی دوریم از خویشن؟ چه باید گفت وقتی شهر وجودمان زیر آواری از غفلت دفن شده است؟

جامعه‌ای که انسانیت در آن بمیرد، سگ‌های هارش رانده می‌شوند و سگ‌هایی هار از جنس انسان را وارد میان و میدان می‌کند.

در جامعه‌ای که انسانیت مرده باشد، جسد و جنازه و نعش مومیایی شده انسانیت با بالاترین قیمت خرید و فروش خواهد شد.

هزینه زندگی تابعی از هزینه سیاست است. هرچه زندگی گران باشد، ناکامی سیاست بیشتر است.

«دین نخستین چیزی است که آسیب می‌بیند»، این نکته قرنهایست که از دید متولیان دینی پنهان مانده است.

جهان به انتظار طوفانی عظیم و بادی مهیب و سیلی بزرگ نشسته است تا از آنچه رویش حک کرده‌اند پاک شود و شسته شود. آری، جهان در انتظار پاک شدن است از آنچه هست.

زندگی پیوسته و پیوستگی است؛ پیوستگی آب به خاک و خاک به زمین و زمین به سنگ و انسان به انسان.

زندگی ماجسرا در ماجرا پیش می‌رود بی آنکه بدانیم چرا می‌رود و به کجا می‌رود. ما حلقه‌ای از یک زنجیر بی‌پایانیم، با کمترین توان و بیشترین آرزو.

کسانی که در جامعه دست می‌برند، در ذهن دست می‌برند، از این رو که جامعه گوشه‌ای از ذهن است.

ملکوت بابت‌باز خداوند است: آرام، صبور و وسیع. کسی که وسعت از ملکوت بگیرد، چیزی نمی‌تواند صبر و قراش را برهم زند.

جامعه‌های آمیخته با سیاست بازی، به میزان آمیختگی شان از دو چیز فاصله می‌گیرند: هنر و ملکوت. هنر وجهه زمینی ملکوت و ملکوت وجه آسمانی هنر است و هر دو به یک میزان مغضوب و مطرودسیاست‌بازان‌اند.

آنگاه که درهای معنا را به روی خود می‌بندیم، زندگی افقهایش را جمع می‌کند و رنگ‌ها رو به تیرگی می‌گذراند. کسی چه می‌داند چه سری است میان

دکترسیر وسپرادران شکوهی

کتاب مجموعه شعر حسن نیک‌منش را همین که باز می‌کنی تا شسروغ به خواندن نمایی، پایت از این دنیای فانی و جنگ هفتاد و دو ملت و سرد و گرم غرب و شرق و شمال و جنوب رها می‌شود و خود را در فضایی می‌یابی که سراسر جان است و روح، و سرود است و سرور، دنیای جان جانان، پهنهٔ خیال و آمال، مالا‌همال از کوه‌هایی که برف و چشمه‌سارهای پرآب و دشت‌های پرغلف. دنیایی به سفیدی برف و به بلوری یخ و کوه‌هایی به بلندی قاف. آنچه می‌خوانی و می‌بینی کوه است و کوه‌نورد، چستی است و چالاک، فرزادگی و مردانگی، مردی است و جوانمردی و امید است و امیدواری، فراز است و فرازاها، هیچ نشکسانی از نشانه‌های شهرها، کلان‌شهرهای امروزی را نمی‌یابی چون: طبقات بلند و آسمانخراش‌ها، گرهِ ترافیک و آلودگی هوا، دالان‌های تنگ و پارک به نام زیرگذر و تونل‌های زیرزمینی و مترو، قطع و پی‌آمدهای ناهنجار تحدید باغات و بوستان‌ها دشواری و دشواری‌ها، دویدن و دودیدن‌ها را، و آن نودیمی‌ها و نابه‌سامانی‌های اینان را هم.

در بزم سرخوشان کوه خود را در کوچه باغ‌ها و تپه و دره‌های خوش منظر و خانه باغچه‌های سال‌های نه چندان دور، دورهٔ کودکی و نوجوانی خودمان می‌یابی و می‌بینی که تا چشم می‌گرداندی بین اطاق‌های تو در تو با ارس‌های بلند و شیشه‌های الوان رنگی رنگارنگ که نور را با هزار رنگ در اطاق‌ها و طبنی پیش می‌کسرد. در چنین محیط و فضای دلت باز و حالت خوش بود. حیاط اندرونی با درخت‌های نارنج، بهارخواب با عطر یاس‌های باغچه، حوض بزرگ مستطیلی و دایره‌ای وسط حیاط با تلمبه‌ای در کنار آن، با منظر آب چاه که در گوشهٔ حیاط با چند متر عمق در حال جاری، در طاقچه‌های تعبیه شده در کناره‌های چاه و چشمه با بوی تند کوزه‌های ترشی و خُم‌های پر از سوسات سالانه و ماهانه و حتی روزانه از هر نوع خوردنی و نوشیدنی چنان که در رف‌های اطاق‌ها و پستوها آویزهای فلفل و سیمر و به و انار، و خوشه‌های انگور آویخته در دیرک‌های پستوها همه و همه به صورت پرده‌های زندگی جاری نشأت گرفته و منبعث از کتاب (در بزم سرخوشان کوه) حسن نیک‌منش متبادر می‌شود. نوستالژی نشئه‌آور که خواننده را در خلسهٔ خوش و خرم خود فرو می‌برد او را از یاد کوه‌ها و یال‌ها شادان و امیدوار می‌سازد. این چنین است که کتاب را که اخیراً توسط انتشاراتی اسلیم رویان واقع در خیابان شامپور (آرتش جنوبی)، طبقه همکف بنیاد پژوهشکده شهریار، در ۱۲۵ صفحه و به قیمت ۸۰۰۰ تومان منتشر شده؛ مشتاقانه تهیه می‌کنی و پیش از اینکه بخواهی در چند و چون آن به سخن‌پردازی لازم است ولو گذرا خود شاعر و سراینده مجموعه را به شناسی چرا که اگر به متن سروده‌ها وارد شوی

سخت است دل از خواندن آن کندن و چشم از محتوای آن برداشستن، لذا بهتر است ابتدا شاعر این مجموعه شیرین و نویدبخش را شناخت که دیوان خود خواندنی و دانستنی دیگری است. حسن نیک‌منشن، را از ده‌ها سال پیش می‌شناسم، آن سال‌ها که آموزگار مدارس مرند بود توسط دوست مشترک‌مان جناب جمشید هدایی برادر بزرگ شادروان ساعد هدایی معاون شایسته و بایسته اسبق میراث فرهنگی، جمشید هدایی خود اهل قلم و کتاب و مطالعه هست. هنوز هم یاد شیی که در اوایل انقلاب ۵۷، در منزل مشترک‌شان در مرند به سحر رساندیدم، خوش دارم و هم نوبتی را که در معیت زنده‌یاد حاج‌محمدآقا نیک‌مهر (شاطر اصلی) که حالی داشت و احوالی و یار شاطر جمع آن سال‌های خوش ما بود در اهر میهمان مرحوم اصغر نیک‌منش(میرزای شاعر)، پدر حسن‌آقا بودیم

شبی که کاش سحر نداشت و چون اصحاب کهف سبید و نه سال در چنان حال و خواب خوشی فرو می‌خفتیم. شبی از شب‌های سرد زمستان بود

و برف و سرما، سرمایی که زنده‌یاد اخوان را با سرودهٔ جاودانهٔ –زمستان –اش آرزو می‌کردیم که پاسخگویان سلامت اینجاست!

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت، سرها در گریبان‌ست.

کسی سر برنیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را

نگه جز پیش پا را دید نتواند که ره تاریک و لغزان است و گر دست محبت سوسی کسی یازی، به اکراه آورد دست از

بغل بیرون؛ که سرما سخت سوزان است. چنان سوزان که در بازگشت به تبریز در گردنه «گویچه بل» دچار پرف و بوران شدیم و ما به چشم خود دیدیم که: نگه جز پیش پا را دید، نتواند. به ناچار مرحوم نیک‌مهر و جناب بهمن پیر نیاکان برای تهیه زنجیر چرخ به اهر بازگشتند و تازه بعد از تهیهٔ آن و آمادگی‌های لازم به سوی تبریز راه افتادیم و تنها دیروقتی از شب گذشته توانستیم به خانه‌ها رسیدم. دیگر با شاعر در بزم سرخوشان کوه آشنا و دوست بودیم. علیرغم بعد مکان و مسافت و دیدارهای بسیار دور و دیر، هرگز خللی در مهر و محبت ما پیش نیامد. در دیدار مدام ما و صحبت با جناب هدایی یاد و نامی هم از –نیک‌منش –به میان می‌آمد و اینکه در مرند هست و مشغول دبیری و همچنان رهرو کوه‌ها و دشت‌های آن محال و محالات دیگر.

نیک‌منش، برخلاف قریب به اتفاق فرهنگیان غریبومی که تلاش در بازگشت به شهر و دیار خود و کلان‌شهرها و پایتخت دارند همچنان مشتاقانه در مرند ماند و در گوشه‌ای از باغات تخریب و تضریب شده آن شهر با صفا و در واقع شهر باغ‌های گذشته در گوشه و نشی یکی از چهارراه‌های خیابان‌های جدیدالاحداث زمینی خرید و خانه‌ای ساخت و صاحب خانواده و داماد و حتی پدربزرگ هم شد. علیرغم گذشت جوانی و بازنشستگی همچنان در عهد و قرار خود با کوه و دشت پای فشرد و استوار باقی ماند و خود نیز روز به روز به سان کوه، روشن و پاک و بی‌آلایش و بالا و بالاتر شد و حالیا در سنین بالاتر از شصت همچنان می‌نویسد و می‌سراید و در ستیغ کوه‌ها و در نرم نرم‌ا دره‌ها می‌خرامد و می‌خواند:

بر این قله، بر این اوج جایی برای همه تواند بود چه مردانی که پیش از ما بر این کوه و کتل سبکبار برآمدند و خسته و سکنین بار رفتند چه راه‌جویانی که بعد از ما به آیینی نو، از سمیری که در امکان و فکرت ما نمی‌گنجد

راه بر قله‌های ناشناخته می‌گشاید...

در تابستان ۹۴، همراه جناب هدایی، دیداری در خانه‌اش دست داد. با شوق و ذوق همراه گشته راهی کوه‌ها و آبشار «گول‌آخر» شدیم. به مانند چهل سال قبل سبکبال و خوش خیال و نرم و گرم، راهنمایی و میزبانی می‌کرد خوش بود که آن: «کوه بوزاغ» است، و پشت آن «سلطان سنجر»، آن دور... «قالتی» و آن دوردورها «کیامکی» و «ایان داغی» و...

چندی از ایمن دیدار نگذشته بود باخیر شدیم که کتاب شاعر در بزم سرخوشان کوه – که در مرحله چاپ و اجازه انتشار بود روز یکشنبه ۲۹ آذر ۹۴ رونمایی خواهد شد. کسانی از مدعوین در کتابفروشی –اسلیم رویان – حضور یافتند، افرادی از خانواده و اهل کتاب و قلم، جناب امیر نیازی (صادق‌زاده نیازی) ناشر مجموعه با سخنان کوتاه خود حضور حضار را خیرمقدم گفت و دامنه سخن و مجلس را به نیک‌منشن و حضار وا گذارد. امیر

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت،

سرها در گریبان‌ست.

نیازی خود دارای طبع شعر و صاحب مجموعه شعر –بی‌نشانی‌ها – ست.

نیکو دیگر این خانه جای من نیست! دیگر توان ماندن ندارم. بهماند که شب بی‌چراغ است و بی‌فردا بهماند که دریام بی‌ساحل است و ماهی حضور شما عزیزان و محل مناسب کتابفروشی و نام

اما نیکو

در بزم سرخوشان کوه

نمای کلی از ساختمان بنیاد پژوهشی شهریار

زیبای – شهریار – در ساختمان بنیاد پژوهشی شهریار عبور مرا به سوی همدلی‌ها تضمینی نیست که شب‌پره‌ها خبر از روشنی فردا ندارند. هفت روز است که بی‌خورشیدم و با شب‌هایش می‌شود صد قرن! پس کجاست فانوس‌های روز مبادا؟ آه نیکو، نیکو، نیکو که من از طراوت نیلوفرهای آبی بگو با من از سیر آبی ماهی‌ها از راز اقا‌قی‌ها بگو، حرف بزن دیگر این خانه، خانهٔ من نیست. مرا با خود به ابدیت یک دل خوش همسفر کن رو کن از هر چه اندوه تیره است مرا یکرنگ آن هفت رنگ بینایی کن دیگر از چهره‌های کلدایی واگیردار به تنگ

آمدهام مرا ببر نیکو مرا با خود ببر مهتاب یادگاریم شبی شاید به ما خندید...

و بعد نیک‌منشن کوتاه و متواضعانه صحبت کرد و صادقانه از حضور حاضرین قدردانی نمود. بعد چنان که رسم چنین مجالس و نشست‌هاست سوت و کور نشستیم. در این لحظه‌های گذرا یاد مرند و شبی را که در کنارش سحر کردیم و زندگی ساده و بی‌غل و غش امروزی‌اش به سان پردهٔ سینما از فکر و ذهن گذشتند بی‌اختیار گفتم می‌خواهم دو سه کلمه‌ای صحبت کنم! حسن‌آقا استقبال کرد و حضار هم دقیق شدند. گفتم: قرار نبود در این مراسم صحبتی کنم اما وقتی از خانه به منظور شرکت در این مراسم حرکت کردم، هوای مه‌آلود و کولاک و سوز و سرما و یخبندان کوچمه، مرا را به یاد شعر – زمستان – اخوان ثالث انداخت.

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت،
سرها در گریبان‌ست.

و موزنی داشته باشد.

لسدا مجموعه را کنار نهادم و دیگر بار سر فرصت دوباره خواندمش این بار کشش مجموعه به قدری بود که مشتاقانه سروده را مورد به مورد فراز و فرود، جوش و خروش، کنش و واکنش، تند و تیز و به ده‌ها موضوعات فلسفی و اجتماعی و سیاسی و عرفانی و عاشقانه آن نظر انداخته‌اند. اینجا، حضور شما عزیزان و محل مناسب کتابفروشی و نام

اما نیکو

به زندان استعاره و تشبیه به هیأت کمان ابرو و شبّ کیسو. علیرغم این خواسته و نظر، به مقتضای حال و احوال و تحت تأثیر طبیعت و زیبایی‌های حیرت‌آور طبیعت که گفته‌اند زیبایی بالاتر از زیبایی خود طبیعت متصور نیست علاوه از – استعاره و تشبیه و موارد حماسی و اسطوره، کلمات بدیعی را نیز به جا و به زیبایی در مجموعه استفاده می‌نماید چنانکه می‌نماییم.

کلمات بدیع ونو

کلماتی چون: چکاد، افشره، خون چاله دل، مادینه جان خود، متسور، هندوبار، پاتاه، این فصل ارتفاع، دیجور، گلسنگ، شولا، کورسوی چراغ، فصل مرگ، کوزر، گرزه مار، ورزا، شرنگ، نه توی‌های رنگین، نرمانم، جوشن خالی، هروله، تلماسه، بوی نا، شَماطه‌دار، کندوی نور، پوزار، کنوال، آتش بیز، تیلسان زرد، غلیظان شداد، برغو، آبسالی و... چنان این کلمات را زیبا و دیبـا و به جا و متناسب و در قالب خود و بسا ملاحظه صنایع و فنون شعری در بیت بیت سروده جا انداخته که «شرنگ» مژهٔ «نوش دارو» می‌دهد و «تلماسه»، «زرماسه»، را می‌ماند و «گرزه مار»، به «گرزه‌زار»، «گل‌سنگ» با «ایرام‌چیچی» بار دیگر مجموعه را از بعد استعاره‌های تاریخی و به کارگیری آنها که بسیارشان را به قول جناب پیرنیاکان که خود اهل بحث و فحص می‌باشند، حتی بسیاری از صاحبان مدارک عالیه امروزی دانشگاهی ما، به طور دقیق از سیر تاریخی و علت استعاره و حساسه بودن آن غافل و ناآگاهند چون:

قاف – فلات عشق/ ص ۱۶؛ سیمرغ بودن و – سیمرغ – شدن/ ۱۶؛ هفت خان/ ۱۷؛ صلح الهی/ ۲۵؛ عجزوه پیری/ ۲۷؛ ایوب/ ۲۷؛ منتر، تموزه، باطل السحر/ ۲۸؛ نسیم مسیحا دم/ ۲۸؛ قارون/ ۳۰ و...

شاعر چون دانای تاریخ و اسطوره‌شناس آنها را در سروده‌های خود به جا و به مناسبت به کار برده، فکر خواننده را از فراز تاریخ امروز و دیروز به دور دورها چون کوه‌های نابیدا سوق می‌دهد و در خیال و رویاها به سرانجام امیدبخش و کامکار می‌رساند و می‌نشانند چنین است استعاره‌های: قالیچه سلیمان/ ۴۶؛ عهد دقایوس/ ۵۴؛ گیلگمش/ ۶۹؛ آب حیات/ ۷۰؛ اژدهای هفت سر/ ۸۳؛ آرش/ ۹۴؛ دیو سفید/ ۹۴؛ معراج/ ۹۵؛ چشم اسفندیار/ ۹۵؛ چشمه حیوان/ ۹۷؛ قفل هفت جوش/ ۱۰۱؛ پروتمه/ ۱۰۲؛ گرزه مار و...

تشبیهات
نیکمنش در – «بزم سرخوشان کوه‌نشینان» اش تشبیهات زیبایی به کار می‌گیرد، مانند:

هالاک انگشتان، دوست دارم خاک را به خاطر تملک دستان، دوست دارم خار را به خاطر هالاک انگشتان، ای شاهکار هستی/ ۲۴

وین دست‌های پینه بسته که خالی‌ست/ ۳۸
گرزه مار/ ۶۲
تا دوردست‌های دشت داس‌ها و دسته‌ها را...
اما در گوشه‌ای از این بیکرانه کنار خرمن کوزر گرزه ماری
مجموعه را چون سر فرصت مطالعه کردم بر حیرتم افزود، عجبا!
باورم نمی‌شد که حسن‌آقا چنین طبع منسجم

داغ شرنگ مرگ بر رگ نهاده است
در شعر «بر جزیره مرجانبه»/ ۴۱
نیکمنش با بهره‌گیری از داستان کریستفرو نامگذاری سیاهپوست نجات یافته جمعه روزی از نشئهٔ سسوزاندن در آتش جمع وحش دسئهٔ سیاهپوستان آفریقا به نام «جمعه» می‌سراید:
در غربت این جزیره بهمانم اگر/ مرا به صحبت انسانی جز تو نیاز نیست/ و اگر، از این دریای هول توانم گذشت/ «چوبین آوندی» یادم باشد/ که تو کشتی‌بان آتی.

در شعر: بر زندان تنگ اطاقم/ ۴۵ می‌سراید:
... پر و پروازم نیست/ دل و دماغ آوازم نیست/ قالیچه سلیمانم نیست/ سمند تیزپای سوارانم نیست/ اما آهوی گریزپای خیالم هنوز/ بر آبنشخور آبشاران و طرف چمن‌زاران می‌خرامد.

در ملتقای آسمان و زمین...
خواهی اگر بر عارض پاکش نظر کنی/ چون عاشقان عهد کهن باید/ بر راهوار طلب بنشینی/ با کوله‌بار پر از عشق/ از هفت خوان خود و خویش بگذری/ آنگاه، در پای کوه/ رنگ و ریا و دروغ و غرور را/ از خود جدا کنی و سبکبال/ با گام‌های استوار بالا روی/ و آنگاه اگر به قله رسیدی/ در انتظار نام و نان نمایی/ بی امید نوری بر روزنی.

در شعر: تا یال‌ها/ ۶۴، یال‌ها را به زیبایی به رودهای معلق، تشبیه می‌کند.

این رودهای معلق
رو سوی قله
– به دلنای واژگونه دریا – فرو شوند
من با خیل کوهیان
به جانب دریا روانه‌ام.
خاطره کویر/ ۷۶
غبار شامگاهی مه را
ابر شبانه پنداشتم
و چشم بر آسمان دوختم
اما، آب از دست آسمان نچکید.

خوشا اسبی بودن.
وحشی و یله
بر شب پربلغف کوه
خوشا پروانه‌ای بودن یا یکی زنبور:
سبکبال و پرکشان به کندوی نور.
در شعر: بر مسیر پای‌کوب کوه/ ۴۹

سنگ چینی از اجاق کور/ با یاد نیما و "اجاق سردش" /بر مسیر پای‌کوب کوه/ مانده بر جا سنگ چینی از اجاقی کور/ آتش خردی نهان، اما/ در دل خاکستر سردش: همچنانکه در درون من/ کورسویی از امدیدی دور.
در شعر: تابستان/ ۶۱، اصطلاح – قیلوله اطلسی‌ها – را به زیبایی در قالب خود نشان می‌دهد: اگر نبود این همه کار/ این همه بار/ این همه رنج/ این همه تاب این همه تب/ تابستان به کسالت قیلوله اطلسی‌ها می‌گذشت.
در شعر: "قاف"

... و رو می‌آوریم به سوسی "قاف" در فلات عشق/ تا تجربه کنیم/ سسی‌مرغ بودن و "سیمرغ" شدن را.

در شعر: آن کوه دوردست/ ۱۷؛ اشاره به "هفت خوان" دارد.
اسطوره‌ها
هفت خوان رستم: هفت آفت بزرگ که در راه رستم آمد هنگامی که برای نجات کیکاوس به مازندران رفت. آن هفت عبارتند از: ۱- خوان اول، کشتن رخس ششیری را ۲- غلبه تشنگی بسیار بر داس‌ها و دسته‌ها را...
اما در گوشه‌ای از این بیکرانه کنار خرمن کوزر گرزه ماری
مجموعه را چون سر فرصت دهقان را

لوح

کریم فیضی

در کوچه باغ اندیشه ۱۰۷–

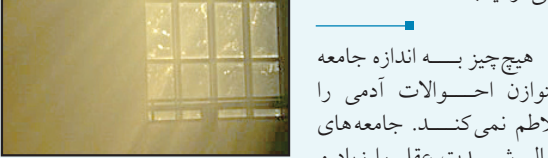
هنر و ملکوت

زندگی و معنا و چه رازی است میان نوع نگاه و رنگ افق. آیا آنچه ما از زندگی می‌دانیم بیشتر از دانسته‌های یک شن از خاک یا یک برگ از درخت است؟

هنر و قدرت ناسازگارند. هنر می‌سازد و قدرت تخریب می‌کند. چه باید کرد تا سیاست سازنده مسدود، چیزی به سمت روح حرکت نمی‌کند.

در مشرق‌زمین تخریب‌ها اجتماعی و بازسازی‌ها فردی است. به همین جهت، هرکس در شرق خود را هر روز بازسازی نکند، هر روز هزار بار تخریب می‌شود.

چه باید کرد؟ چه باید کرد وقتی دوریم از خویشن؟ چه باید گفت وقتی شهر وجودمان زیر آواری از غفلت دفن شده است؟

جامعه‌ای که انسانیت در آن بمیرد، سگ‌های هارش رانده می‌شوند و سگ‌هایی هار از جنس انسان را وارد میان و میدان می‌کند.

در جامعه‌ای که انسانیت مرده باشد، جسد و جنازه و نعش مومیایی شده انسانیت با بالاترین قیمت خرید و فروش خواهد شد.

هزینه زندگی تابعی از هزینه سیاست است. هرچه زندگی گران باشد، ناکامی سیاست بیشتر است.
هزینه نخستین چیزی است که آسیب می‌بیند، این نکته قرنهاس‌ت که از دید متولیان دینی پنهان مانده است.
فضای در میان ما پیوسته در دوراهی اعتلا و ابتدال قرار می‌گیرد و غالباً به ابتدال منتهی می‌شوند.

جهان به انتظار طوفانی عظیم و بادی مهیب و سیلی بزرگ نشسته است تا از آنچه رویش حک کرده‌اند پاک شود و شسته شود. آری، جهان در انتظار پاک شدن است از آنچه هست.

زندگی پیوسته و پیوستگی است؛ پیوستگی آب به خاک و خاک به زمین و زمین به سنگ و انسان به انسان.
زندگی مایجـرا در ماجرا پیش می‌رود بی آنکه بدانیم چرا می‌رود و به کجا می‌رود. ما حلقه‌ای از یک زنجیر بی‌پایانیم، با کمترین توان و بیشترین آرزو.

تلخ و شیرین انسان را گنج کرده است با رابح‌های که آدمی یا چشیده یا وصفش را شنیده است. منطبق انسان متأثر از همین تلخ و شیرین در لوح زندگی نوشته شده است.

سیاست بازی را مقدس معنی کردن ظلم به تقدس است. در کنه سیاست بازی بی‌رحمی و دفع غیر نهفته است و این دو کوچک‌ترین نسبتی با تقدس ندارد.

هیچ فکری صدا ندارد. آنچه صدا دارد، فکر نیست وهم است.

جناب شمس، تبریزی نیست، خورشیدی است.

بزرگان

اشاره: آنچه که می‌خوانید، ادامه گفتگو با استاد احمد بیرشک است که شماره نخست آن در هفته گذشته تقدیم شما علاقمندان گردید. در این شماره استاد فقید به پرسش‌های مربوط به آثار و تألیفات و ترجمه‌های خودش پاسخ می‌دهد.

مهم‌ترین اثر جنابعالی چیست و چه نکاتی این کتاب را برجسته کرده است؟

شاهبیت کتاب‌های پنده با این که خیلی هم مفصل نیست «گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله» - در حقیقت ۳۲۶۰ - ساله - است. گاهنامه‌های تطبیقی یا صد ساله یا صدر و پنج‌ساله و یا صد و بیست ساله بودند و بر اساس تقویم‌های موجود تطبیق آنها با هم، نوشته می‌شدند. یک روز متوجه عیب بزرگ آن شدم و تصمیم گرفتم که تقویم را از آنچه که بود بهتر کنم و این کتاب را شروع کردم.

بعضی از آن اصول موجد به هم خوردن نظم کار می‌شد؛ مثلاً فکر می‌کردند روز اول فروردین سال اول هجری مقارن ۲۷ مارس بوده، این محاسبه، کار را خراب کرد. آن را کنار گذاشتم و تاریخ را در پی این که چه روزی به طور قطع اول فروردین با ۲۱ مارس مطابق بوده است، مطالعه کردم و پی بردم که سال ۳۲۵ میلادی خورشید بر نقطه اعتدال گذاشته بود؛ یعنی اول فروردین بود. تاریخ را از آنجا شروع کردم و کار را ادامه دادم.

بعد ۳۲۶۰ سال از ۱۲۶۰ قبل از هجرت تا سال ۲۰۰۰ تاریخ‌های ایرانی، میلادی و قمری را برای ۲۰۰۰ سال با هم تطبیق دادم. روز و هفته وقوع هر رویداد را هم می‌توان در آن پیدا کرد. جدول‌هایی هست که می‌توان از آنها کمک گرفت. مثلاً نادرشاه ۲۷ ذی‌قعدة ۱۳۱۰ تاج‌گذاری کرده است. در آن جدول‌ها می‌توان درآورد که در چه روزی از هفته بود است. اما کاری که از این نتیجه شد و خیلی جالب‌تر از این مواردی بود که گفتم، این است که تقویم ما از تقویم میلادی ۸۰۰ بار دقیق‌تر است.

برای اینکه تقویم را به خارجی‌ها معرفی کنم، به انگلیسی ترجمه کردم و در آمریکا چاپ شد. درباره بقیه کتاب‌ها بس می‌کنم، به دلیل اینکه اولاً زیاد صحبت کردم و ثانیاً خیلی دوست ندارم درباره کتاب‌ها بیشتر از این صحبت کنم. خوشبختانه کتاب‌نویس زیاد داریم. یک مساله اساسی که یادم رفت این است که من تمام

کتاب‌ها را تا ده - دوازده سال پیش از این نوشتم. از آن زمان تمام وقتم صرف تهیه زندگینامه دانشوران شده است. که در یازده جلد ۱۱۰۰ صفحه‌ای باید منتشر شود. جلد سوم منتشر شد و جلد چهارم در دست تهیه است. برای تهیه آن نهایت کوشش را کرده‌ام و خوشبختانه ایرادی بر آن وارد نبوده است.

گفتگو با استاد احمد بیرشک

عمرم را تلف نکرده‌ام

زندگی یاد می‌دهد

دهه، برای دانش آموزان آشناست. رشته ریاضیات را چگونه معرفی می‌کنید؟

ریاضیات با منطق رابطه تنگاتنگ دارد. منطق یعنی عقل، و ریاضیات هم یعنی منطق. ما در ریاضیات هیچ چیز را بدون استدلال عقلی نمی‌توانیم بیان کنیم یا بپذیریم.

یکی از دوستانم که معلم ریاضی بود می‌گفت ما معلمان ریاضی مردمان بدبختی هستیم. پرسیدم چرا؟ گفت برای اینکه راست می‌گوییم، ولی باید آن راست را برای بچه ثابت کنیم.

ریاضیات اولین علمی است که بشر به آن آگاه شد، زیرا نجوم و اخترشناسی، نگاه کردن به آسمان، دیدن ستاره‌ها اولین چیزی بود که توجه بشر را جلب کرد. انسان آسمان شب به این زیبایی را دید، کنجکاو شد و حرکت سیاره‌ها را رصد

ترجمه ویژگی‌ها و ممیزات خاصی دارد که اغلب مترجمان فاقد آنند، جنابعالی چه روشی را برای ترجمه پیشنهاد می‌کنید؟

درباره روش ترجمه از همه مترجمان محترم تقاضا می‌کنم به عرایضم گوش کنند، شاید برایشان مفید واقع شود. مترجم زاید داریم ولی مترجم دقیق کم داریم.

باری ترجمه قبل از هر چیز باید به دو زبان مسلط بود؛ زبان مبدأ و زبان مقصد. این دو زبان کاملاً مستقل هستند. قواعد دستوری یکی بر دیگری صادق نیست. نمی‌توان متن انگلیسی را با همان ساختار به فارسی ترجمه کرد. به همین ترتیب مترجم حتماً باید به هر دو زبان مسلط باشد. به علاوه هر زبان ظرایف و نکاتی دارد که اگر ساده از آنان بگذریم ترجمه غلطی به مخاطب

معلم در کاخ به فراگیری درس در منزل شد. در ۱۴ سالگی به سوئیس رفت. در سوئیس بنا به نوشته فردوسست اوقات خود را بیشتر به بازی فوتبال و بازی و کلفت‌بازی سرگرم بود. در سوئیس با پسر باغبان به نام ارنست پرون آشنا شد و بیشتر اوقات در کنار او بود.

می‌گویند: مباشرین و هم‌نشینان او بیشتر مریض حال بودند. کسانی که دکتر حاجبی را دیده‌اند، می‌دانند او یک بیماری و انحراف جنسی داشت! تمام مریض‌های او متوجه وضع ظاهر او بودند. او دکتر مخصوص و هم‌بازی قمار شاه بود در بیشتر شب‌های مهمانی شاه حضور داشت.

دکتر ایادی که در همسایگی ما بود زن و فرزند نداشت. او تنها زندگی می‌کرد. گماشتگان او حرف‌هایی می‌زدند که قابل گفتن و نوشتن نیست. ما همسایه دیوار به دیوار او بودیم. اطاق من پنجره‌اش به سمت حیاط او بود و من روابط او را با گماشتگان می‌دیدم. هویدا نخست‌وزیر کار را به جایی رسانده بود که سوژه روزنامه‌ها مخصوصاً

روزنامه «توفیق» بود. کاریکاتوری داشت که هویدا از گرفتاری خود شکوه داشت! توفیق به او می‌گوید: تمام گرفتگی‌های تو از یک امر است. جهان‌شاهی وزیر هویدا در مهمانی‌ها لباس زنانه می‌پوشیده، با توالت زنانه، رقاصی می‌کرد. بین هنرمندان سینما حسینی دانشور معروف به حسینی سالکی در مجالس خاص دربار، معروف به هم‌جنس‌گرایی بود.

جوانی را به‌وسیله فامیل‌اش دیدم که از قوچان آمده بود. بسیار زیبا و خوش‌سیمابود. مدتی در تهران بیکار بود تا آنکه به مصباح‌زاده مدیر کیهان معرفی شد. برای او اطاق مخصوص با سبک‌تر مکانی تدارک دیدند به نام حسن قریشی. بعداً او را به دربار معرفی و در آنجا جزء اقمار شاه شد و خیلی افراد دیگر از جمله حسن امامی مدیر کل بانک کشاورزی برادر جمال امامی به دربار معرفی شده بود و از خاصان دربار گردید و از کارکنان پلاژ بابلسر، عاقبت او در لواسان بعد از انقلاب به مرض ایدز فوت کرد.

تنگ‌ترین عمل شاه‌اعدام‌دکتر فاطمی وزیر امور خارجه بود که دکتر مصدق درباره او گفت: ملی شدن

کرد. بنابر این ریاضیات از آنجا آغاز شد. اما اخیراً اخترشناسی به فیزیک منتقل شده است، ولی با وجود این در ریاضیات تأثیر زیادی دارد.

شما به تشکیل موسسه هدف اشاره کردید چه ضرورتی برای این موسسه دیدید؟

مدرسه ملی در مملکت ما خیلی جلوتر از مدرسه دولتی بود. اصلاً زمانی که مدرسه نبود در سال ۱۳۷۳ عده‌ای از بزرگان به فرنگ رفته بودند و مدرسه دیده بودند، جمع شدند و تصمیم گرفتند که مدرسه نوین درست کنند. کار کردند و مدرسه درست کردند.

مدت‌ها طول کشید تا مشروطیت داده شد. بعد از مشروطیت هم مدت‌ها طول کشید تا دولت تأسیس مدرسه را شروع کرد. آن وقت مدرسه ملی بود، اما عمر این مدرسه ملی هم کوتاه بود. مثلاً اگر مؤسس آن می‌مرد، مدرسه تعطیل می‌شد، اگر موسسش ارتقا درجه یا تغییر شغل می‌داد مدرسه تعطیل می‌شد. سال ۱۳۱۴ به فکر افتادیم که چاره‌ای برای این مشکل پیدا کنیم. با گروهی نشستیم و طرح نوشتیم، بدین مضمون که بهتر است عده‌ای جمع شوند و مدرسه درست کنند تا در صورت به وجود آمدن مشکلی برای یکی از آنها مدرسه تعطیل نشود.

اما هیچ کدام از نامه‌ها به مقصد نرسیده بود. شهربانی مرا احضار کرد کاغذها روی میز بود از من پرسید اینها چیست؟ گفتم می‌بینید که چه هست. بلند شد دستی برشانه من زد و گفت شما جماعت خوبی هستید، اما دستگاه با این کار موافق نیست. گفت این دفعه از تقصیرتان می‌گذریم. گفتم واقعاً عجب تقصیری! باری فکر از بین نرفت. سال ۱۳۱۸ دوباره شروع کردیم و نشد. سال ۱۳۲۰ بازهم نشد و سال ۱۳۲۷ بالاخره «هدف» را تأسیس کردیم.

در پایان برای جوانان امروز چه پیام و توصیه‌ای دارید؟

خطاب من به جوانان کشورمان، نوباوگان دیروز، جوانان امروز، مدیران و گردانندگان فردای اجتماع و امیدهای آینده ایران است. فرزندان گوش کنید، باید حرکت کرد، باید جنبید

خیزیم که وقت کوشش ماست
هنگام خروش و جوشش ماست
خیزیم که آفت نشستن
ماند به ره نجات بستن
خیزیم که راه کار باز است
خیزیم و کنیم آنچه باید
از همت و جهد آنچه شاید
خدا هم با کسانی است که بر می‌خیزند.

صنعت نفت و خلعت انگلیسی از منابع نفتی اگر خدمت باشد، باید از دکتر فاطمی سیاسگزار باشیم که به من پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت را کرد و پی گیر بود تا انجام گرفت. دکتر فاطمی را روی برانکارد بانی که تبار و مجروح برد، به چوبه اعدام سپردند.

یکی دیگر از اشتباهات شاه سپردن دکتر مصدق به مردی بی‌سواد که برای خوش‌آمدش به هر جنایتی دست می‌زد به نام آزموده که نامه‌های او را به‌وسیله یک نماینده مجلس نوشته شده بود و به غلط تلفظ می‌کرد. مصدق اغلب غلط‌گرایی او را اعلام می‌کرد. دکتر مصدق به لحاظ اینکه در زندان انفرادی رنج می‌برد درخواست کرد که مرا به بند زندان عمومی انتقال دهید تا در کنار هموطنانم باشم. به‌دنبال حرف مصدق دادستان آزموده مردی دیوانه را که مرتکب قتل شده بود، به سلول مصدق انتقال داد. مصدق در جلسه بعد دادگاه گفت: چند شب است من از ترس این شخص نخوابیده‌ام. غلط کردم! او را از نزد من ببرید آزموده گفت آقای مصدق اینجا زندان است نه هتل.

۲۲ سال خاطره/۷

احمد نکویی

سوم شهریور ۱۳۲۰ نیروهای انگلیسی از جنوب و شوروی از شمال به ایران حمله نمودند. رضا شاه غافل گیر و سرگردان روانه اصفهان شد و با واسطه‌گری محمدعلی فروغی مجبوره به استعفا شد و محمدرضا شاه به سلطنت انتخاب شد.

رضا شاه قبل از سردار شدن سواد نداشت وقتی سلطنت را در یک قدمی دید نزد ادیب‌السلطنه شروع به فراگیری خواندن و نوشتن ابتدایی کرد. با فراگیری اولیه نوشتن و خواندن اغلب لغات را غلط می‌نوشت! محمدرضا هم سواد دانشگاهی نداشت. البته به دو زبان انگلیسی و کمی فرانسه آشنایی داشت. محمدرضا تا ۱۴ سالگی در ایران فقط چند جلسه دبستان تازه تأسیس نظام رفت و بعد تحت نظر

ترجمه: کمال فهیم

قدیسان را باید همواره گنهکار شمرد، مگر آنکه بی گناهی شان ثابت شود! البته معیارهایی که باید به آنان اعمال نمود، در همه موارد یکسان نیست. در مورد گاندی سوال هایی که به طور طبیعی مطرح می شود از این قرار است:

غرور و نخوت - یعنی آگاهی از خود به عنوان پیرمردی فروتن و برهنه که بر سجاده می نشست و صرفاً با روحانیتش لرزه بر پیکر امپراتوری های می افکند - تا چه حد سائقه رفتار گاندی بود؟ و با ورود به جهان سیاست، که به اقتضای طبیعتش از زور گویی و حيله گیری جدایی پذیر نیست، گاندی تا چه میزان بر سر اصول خود معامله کرد؟ پاسخ قطعی به این پرسش ها نیازمند تأمل و تفحص در اعمال و نوشته های گاندی است، زیرا مجموعه گاندی (داستان برخورد های من با حقیقت)، به قلم ماهاتما گاندی، ترجمه از زبان گو جاراتی توسط ماهادودسای. که تا سال های دهه ۱۹۲۰ رادر بر می گیرد، دلیلی است محکم به نفع او، بیشتر بدین سبب که شامل آن چیزهایی است که خود گاندی شاید آن را بخش تعالی نیافته زندگیش می نامید و یادآور این نکته است که درون این قدیس، و یا نیمه قدیس، فردی زیرک و توانا نهفته بود که اگر می خواست، می توانست وکیل یا مدیر و یا شاید هم کاسبی بسیار موفق باشد. به خاطر دارم که در همان اول انتشار زندگي نامه گاندی فصل های نخستینش را در صفحات یک روزنامه هندی که چاپ بدی هم داشت، خواندم. آن بخش از کتاب در من اثر مطلوب بخشید، حال آنکه از گاندی در آن زمان خوش نمي آمد.

مقولاتی که گاندی را در ذهن تداعی می کرد، از قبیل پارچه وطنی، «قدرت روحانی» و گیاهخواری جاذبه ای نداشت و برنامه قرون وسطایی اش در کشوری عقب افتاده و گرسنه و پر جمعیت، مسلماً عملی نبود. نیز آشکار بود که انگلیسی ها از او استفاده می کنند و یا تصور می کردند که از او استفاده می کنند.

گاندی به عنوان یک ملی گرا، به معنی اخص کلمه دشمن شمرده می شد و لیکن از آنجا که در هر بحرانی تلاش به جلوگیری از خشونت داشت - البته از نظر انگلیسی ها، این کار به معنی جلوگیری از هر نوع اقدام موثر بود - می شد او را خودی تلقی کرد - در محافل خصوصی این طرز تلقی گهگاه با کنایه تصدیق می شد. نحوه تلقی میلیونر های هند نیز مشابه بود.

گاندی آنان را به توبه دعوت می کرد و طبیعتاً آنان نیز گاندی را به سوسیالیست ها یا کمونیست ها ترجیح می دادند، چرا که این گروه، اگر فرصت می یافتند عملاً ثروت میلیونر ها را تصاحب می کردند، در اینکه این محاسبات در دراز مدت تا چه حد قابل اعتماد است، اطمینانی نیست؛ چنان که خود گاندی می گوید: «در پایان کار، فریبکاران تنها خود را می فریبند»؛ اما به هر تقدیر، نرمنش و ملامتی همواره در قبال گاندی نشان داده می شد بعضاً معلول این احساس بود که او آدم مفیدی است. اعضای حزب محافظه کار انگلیس تنها هنگامی واقعا از گاندی به خشم می آمدند که او عدم خشونت را عملاً علیه دیگر فاتحان نیز تجویز می کرد، همان طور که در سال ۱۹۴۲ چنین کرده بود.

اما حتی در آن زمان من دریافته بودم که مقامات انگلیسی گرچه با آمیزه ای از مزاح و عدم رضایت راجع به گاندی صحبت می کردند، اما در عین حال واقعا دوستش داشتند و تحسینش می کردند. هیچ گاه کسی گاندی را فاسد و یا بلند پروازی مبتذل خوانده و یا انگیزه اعمالش را ترس یا خیانت نپنداشت.

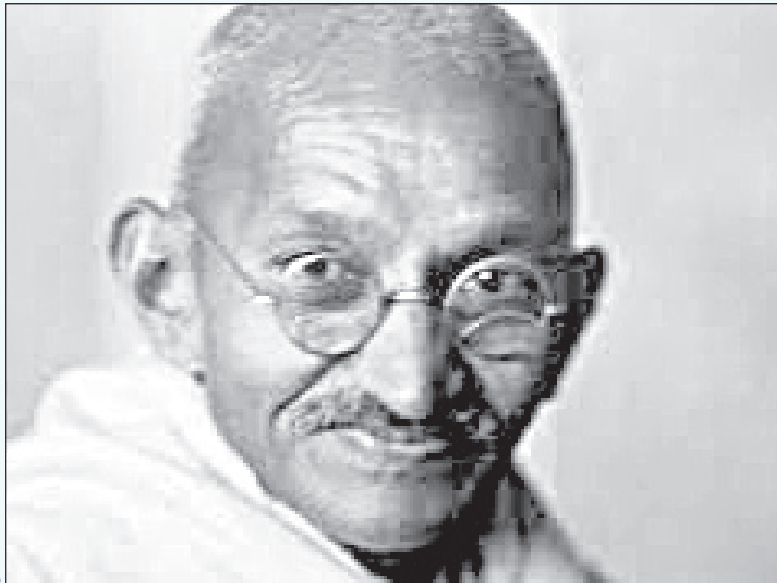
در قضاوت راجع به انسانی چون گاندی، غریزاً معیارها و ضوابطی والا به کار می رود به طوری که بعضی از فضایل این مرد تقریباً از نظر دور مانده است. فی المثل، حتی از خلال زندگي نامه خود نوشت او

شجاعت نفسانی و ذاتی اش واقعا بارز بود: نحوه مرگش بعدها این نکته را مسلم نمود، زیرا هر چهره سیاسی که اندک ارزشی برای جان خود قائل بود خواستار مراقبت بیشتری از خود می بود. در این مورد نیز از قرار گاندی کاملاً فارغ از سوء ظن جنون آمیزی بود که ئی. ام. فارستر در گذر از هند به درستی، ردیلت همیشگی هندیان می نامد، چنان که «سالوس وریا» ردیلت ما

گاندی یکی از قدیسان نبود که از کودکی به بعد به زهد و تقوی خارق العاده، نمایان می شوند و نیز از قماش قدیسانی نبود که بعد از هر زگی و عیاشی فراوان ترک دنیا می کنند. به کج روی های ایام جوانی خود تمام و کمال اقرار می کند، اما به راستی چندان مطلبی برای اقرار ندارد. صفحه اول زندگي گاندی حاوی عکسی است

گاندی به روایت جورج لورول/۱

سیری در احوال گاندی

از دار و ندارش در زمان مرگ همه بساطش را به پنج لیره می توان خرید و گناهانش دست کم گناهان نفسانی اش، اگر جمع بسته شود ظاهری به همین شکل خواهد داشت.

همه گناهانش منحصر می شود به کشیدن چند سیگار، خوردن چند لقمه گوشت، دزدیدن چند شاهی پول از خدمتکار منزل در کودکی، دوبار سر کشیدن به فاحشه خانه (و هر دوبار «بی آنکه کاری صورت دهد»، خارج می شود)، یک بار پیش رفتن تا مرز روی هم ریختن با خانم صاحبخانه در پیلوت و یکبار هم به خشم آمدن، تقریباً از کودکی به بعد عمیقاً جدی بود، و این خصیصه، بیشتر صبغه اخلاقی داشت تا مذهبی، اما تاحدود سی سالگی راهش چندان مشخص نبود. اولین قدم وی به آن چه که شاید بتوان فعالیت اجتماعی نامید، به واسطه گیاهخواری بود.

در پس خصوصیات غیر معمولش همیشه می توان سایه کاسب متوسط الحال تمام عیاری را که خرقة آباء و اجدادش بود، مشاهده کرد. تو گویی گاندی حتی پس از ترک امیال و آرزوهای شخصی، قطعاً وکیل با تدبیر و پرتوان، و سازنده سیاسی یک دنده ای بود که در خرج امساک می نمود، جلسات کمیته ها را با مهارت اداره می کرد، و به نحو خستگی ناپذیری پیگیر جمع آوری حق عضویت بود.

سرشت گاندی، آمیزه ای عجیب و استثنایی بود، اما چیزی که بتوان بر آن انگشت نهاد و آن را بد نامید در سرشت وی نبود و من متقدم که حتی بدترین دشمنان گاندی تصدیق می کنند که او انسانی جالب و غیر عادی بود که صرفاً بازنده بودن خود جهان را رابور و سرشار ساخت. هرگز به قطع و یقین نمی توان گفت که آیا گاندی انسانی دوست داشتنی نیز بود یا نه و یا اینکه تعلیمات او برای کسانی که اعتقادات مذهبی پایه آن تعلیمات را رابور ندارند، واجد چندان ارزشی باشد.

راجع به سال های بعد زندگي گاندی، مرسوم بوده که آن چنان درباره وی صحبت شود که گویی او تنها هوادار جنبش جناح چپ در غرب، بلکه خود نیز جزء

لایتجزای آن بود. علی الخصوص هرج و مرج طلبان و صلح طلبان، که گاندی را متعلق به خود دانسته اند، تنها به این نکته توجه کرده اند که گاندی مخالف مرکزمداری و خشونت حکومت بود؛ ولی تعلق خاطر به آن جهان و ضد انسان باوری را در اصول عقاید وی نادیده گرفته اند.

اما تصور می کنم باید توجه داشت که تعلیمات گاندی را نمی توان با اعتقاداتی از این گونه وفق داد که بشر معیار همه چیز است و یا وظیفه ما قایل زیست کردن زندگي در این جهان است که تنها جهان متعلق به ما است و پس. تعلیمات گاندی تنها بر اساس این فرض واجد معنی می شود که خدا وجود دارد و جهان اشیاء ملموس، و هم پنداری است که باید از آن گریخت.

نکته قابل توجه سخت گیری و ریاضتی است که گاندی بر خود تحمیل کرد - گرچه شاید خود وی اصرار نداشت که یکایک پیروانش بی کم و کاست، به آن تن در دهند - اما به نظر وی، اگر انسان بخواهد کمر خدمت به خدا یا بشیر ببندد، چنین ریاضتی گریزناپذیر است. نخست، اجتناب از گوشت خواری، و در صورت امکان پرهیز از هر گونه غذای حیوانی (خود گاندی، به خاطر رعایت سلامتش مجبور شد به نوشیدن شیر تن دهد، اما ظاهر این کار را کاهلی و لغزش می شمرد).

اجتناب از مسکرات یا دخانیات و ادویه و یا چاشنی، حتی از نوع گیاهی، چرا که غذا را نباید برای نفس غذا، بلکه صرفاً برای قوت گرفتن باید خورد. دوم اینکه در صورت امکان، اجتناب کامل از آمیزش جنسی، و اگر چاره ای جز آمیزش جنسی نباشد در آن صورت باید تنها به قصد توالد و آن هم احتمالاً در فواصل طولانی صورت گیرد. خود گاندی در اواسط سنین سی تا چهل سالگی سوگند براماهچار یا یاد کرد که نه تنها به معنی عفت و پاکدامنی کامل بلکه به معنی حذف میل جنسی است.

به نظر می رسد که عمل به چنین سوگندی بدون پرهیز مخصوص غذایی و روزه داری مکرر دشوار باشد. یکی از خطرات نوشیدن شیر این است که احتمال دارد میل جنسی را برانگیزد. و بالاخره - نکته اساسی در اینجا - است - برای کسی که طالب نیکی است، هیچ گونه دوستی صمیمانه و عشق انحصاری به هر شکل نباید مطرح باشد.

گاندی می گوید دوستی های صمیمانه خطرناکند، چرا که «دوستان به یکدیگر اثر می گذارند» و با وفاداری به دوست، انسان ممکن است به راه خطا افتد. این گفته بی چون و چرادرست است. به علاوه، اگر قرار بر دوست داشتن خدا و یا کل بشریت است، پس انسان نمی تواند فرد خاصی را بر دیگری ترجیح دهد. این گفته نیز درست است، و نمودار مرزی است که از آن به بعد انسان باوری قابل جمع با اعتقاد مذهبی نیست. از نظر یک انسان عادی، عشق مفهومی جز این ندارد که شخص بعضی را بیشتر از دیگران دوست بدارد.

در زندگي نامه گاندی این نکته مبهم باقی مانده است که آیا وی نسبت به همسر و فرزندانش بی اعتنا بود؟ اما در هر حال روشن است که گاندی در سه مورد آماده بود که شاهد مرگ همسر یا یکی از فرزندان باشد، اما غذای حیوانی که پزشک تجویز کرده بود به آنان نخوراند. البته مرگی که خطر وقوعش می رفت هیچ گاه اتفاق نیفتاد. این نیز درست است که گاندی - (از قرار معلوم، تحت فشار اخلاقی شدید در جهت مخالفت - همیشه به بیمار این حق انتخاب را می داد که به بهای ارتکاب به گناه زنده بماند، یا این حال اگر تصمیم با خود گاندی بود، غذای حیوانی را ممنوع می کرد و نگران خطرات احتمالی ممنوعیت نبود.

گاندی می گوید در آن چه که آدمی برای زنده ماندن می کند باید حد و حدودی وجود داشته باشد و سوپ مرغ به احتمال زیاد آن سوی این حد می شود. این طرز تفکر شاید شرافتمندانه باشد، اما در مفهومی که - تصور می کنم - اغلب مردم برای این واژه قایلند غیر انسانی است.

ادامه دارد

امروز در تاریخ

رفع محاصره دریایی ایران از سوی دولت انگلستان

چهار ماه پس از براندازی ۲۸ مرداد، بیست و نهم آذر ۱۳۳۲ نشست شرکت های نفتی و کارشناسان مربوط که در لندن برای بررسی سرنوشت نفت ایران برگزار شده بود به کار خود پایان داد و از دولت انگلستان خواست: اینکه که دولت دکتر مصدق ساقط شده و میلیون ایران قدرت را از دست داده اند لازم است که انگلستان به محاصره دریایی ایران پایان دهد تا بتوان کار صدور نفت را از سر گرفت. چند ساعت پس از اعلام این خواست دولت انگلستان به محاصره دریایی دو سال و نیمه ایران پایان داد.

درگذشت ابوالحسن صبا استاد موسیقی

استاد ابوالحسن صبا موسیقیدان نامدار ایران زمین ۲۸ آذر ماه سال ۱۳۳۶ خورشیدی درگذشت. وی در ۱۲۸۱ به دنیا آمده بود. استاد صبا مدرس هنرستان موسیقی ایران در همه رشته های موسیقی مهارت و نبوغ داشت. او یک موسیقی شناس برجسته بود و روی موسیقی ملی و محلی — قدیم و جدید — ایران کار کرد. — استاد صبا مقدمات کار جمع آوری ترانه های محلی ایران را فراهم ساخته بود که عمر پربارش به پایان رسید و پس از او کسی دیگر این کار را دنبال نکرد و میهن ما از ماعود خنودها جدا شد. به جهت آن که ترانه های محلی آن که یارای ای قامت چند صد ساله دارند جمع آوری نشده اند.

نخستین دیدار حکمران بحرین از ایران

برای نخستین بار پس از انصراف شاه از تعقیب دعوای ایران نسبت به بحرین در این روز در سال ۱۳۴۹ حکمران این جزیره در تهران با مقام های دولت وقت ایران وارد مذاکره شد. وی روز پیش از این وارد تهران شده بود. به تصویب مجلس شورا، بحرین عنوان استان ۱۴ ایران گرفته بود که سال ها بعد ناگهان شاه در جریان دیدار از هند؛ در یک مصاحبه مطبوعاتی پذیرفت که سرنوشت بحرین از راه انجام رفتار نامعین شود؛ ولی این رفتار نامعین در بحرین انجام گرفت و نظر مجلس ایران از استعلام ننشد.

نبردهای عراق و ایران در آذرماه ۱۳۵۳

۲۸ آذرماه ۱۳۵۳ بادیگر در مرز ایران و عراق یک نبرد هوایی میان جنگنده های دو کشور روی داد و دولت وقت بلافاصله به ارتش غرب کشور آماده باش داد و پاسگاه های مرزی را که در دست ژاندارمری بود با اعزام سربازان تقویت کرد. این زد و خورد ها و ناآرامی های مرزی پس از الغای سلطنت در عراق در سال ۱۹۵۸ میلادی هرچند وقت یکبار صورت می گرفت که به رغم سازش الجزایر در ۱۹۷۵، در سپتامبر سال ۱۹۸۰ منجر به یک جنگ هشت ساله تمام عیار میان دو کشور شد.

www.iranianshistoryonthisday.com

قَابِ امروز

پاییز هزار رنگ گلستان / عکس از: محمد مہیمنی

پند بزرگان

* فردا و دیروز با هم دست به یکی کرده، دیروز با خاطراتش مرا فریب داد. فردا با وعده هایش مرا خواب کرد. وقتی چشم گشودم امروز گذشته بود.

آلبر کامو

سرایه

ای چرخ مرا دلی ست بیداد پسند
بیمم دهی از سنگ حوادث تا چند
من شیشه نیم که بشکند سنگ نوا
مرغ قفسم که گشتم آزاد ز بند
وحشی بافتی

۲۳۵۸ سودو کو

		八		九		六	七
三				七	八		
						二	八
			五				三
	一	三				五	六
	四				九		
六	五	二					
			四	八			九
四	五			一		七	

၄	၂	၁	၈	၁	၈	၆	၃	၇
၆	၃	၇	၄	၂	၁	၈	၁	၈
၈	၁	၈	၆	၃	၇	၄	၂	၁
၁	၄	၇	၈	၇	၈	၁	၆	၃
၇	၈	၆	၁	၄	၃	၈	၇	၂
၈	၇	၃	၂	၆	၁	၃	၄	၈
၃	၁	၄	၇	၈	၂	၇	၈	၆
၂	၆	၈	၇	၃	၄	၃	၈	၁
၇	၈	၁	၃	၈	၆	၂	၁	၄

حل ۲۳۵۷

جدول شرح در متن ۴۸۷۱

غلامحسین باغبان

از امراض چشم	فیلمی از ایرج کریمی	اراده قوی عدد پنهان	عصای حروف جواب پشتک		خیس سوار بی همتا	اثر سروانتس
به پایان رسانیدن						
		طلا	زندان مسعود سعد			
		دپکنه	کلام تنفر			
پیشواي زرتشتی		کنترل				
علامت جمع		ملکوت خداوند				
و						
یار عذرا			مقابل خرید مرکز یونان			
شب بلند سال			حرف سی الفبا			
کم کردن					نصف صورت	
همسر مرد						
وسيله درو	کتابي از داستاينوسكي	اشتباه لفظي يا عملي				
دفتر عكس			دارایی			
فیزیکدان ایتالیایی						
آسان کردن						